

KEMI-TORNION AMMATTIKORKEAKOULU

Työharjoitteluun ja työelämävalmennukseen osallistuneiden
asiakasprofiili ja toimenpiteiden vaikuttavuus
Espoon työvoiman palvelukeskuksessa vuonna 2008

Tiina Leino

Sosiaalialan opinnäytetyö
Yhteisö- ja perusturvatyö
Sosionomi (AMK)

KEMI 2010

Tekijä: Tiina Leino

Työn nimi: Työharjoitteluun ja työelämävalmennukseen osallistuneiden asiakasprofiili ja toimenpiteiden vaikuttavuus Espoon työvoiman palvelukeskuksessa vuonna 2008

Sivuja: 46

Opinnäytetyön kuvaus: Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää vuoden 2008 työharjoittelu- ja työelämävalmennuspäätöksien perusteella asiakkaiden profiili ja toimenpiteiden vaikuttavuus Espoon työvoiman palvelukeskuksessa. Tulosten perusteella on mahdollisuus kehittää omaa työtäni ja Espoon työvoiman palvelukeskuksen toimintaa.

Teorettinen ja käsitteellinen esittely: Opinnäytetyö kuuluu yhteisö- ja perusturvatyön erityisalueeseen lisäten tietoa poliittisten päätöksien toimivuudesta. Se parantaa, syventää ja lisää myös ammatillista osaamista. Teoreettisena taustana toimivat hallitusohjelma ja työvoiman palvelukeskusta, työharjoittelua ja työelämävalmennusta säätelevät normit, lait ja asetukset sekä aiheeseen liittyvät aikaisemmat tutkimukset ja selvitykset. Tutkimus on analysoitu toimenpiteiden osalta vuonna 2008 voimassa olevien säännöksiä pohjalta.

Metodologinen esittely: Tutkimuksessa tarkastellaan viranomaispäätöksiä. Tutkimusaineisto koostuu vuonna 2008 tehdyistä päätösasiakirjoista ja asiakkaita tarkastellaan tilastollisena aineistona. Aineistona käytetään 248 myönteistä viranomaispäätöstä. Vaikuttavuuden osalta päätöksiä tarkastellaan siten, että ne päätökset jotka jatkuivat samalla työnantajalla kuukauden sisällä, on yhdistetty yhdeksi päätökseksi. Yhdistettyjä päätöksiä oli 191 kappaletta. Vaikuttavuudessa tutkitaan mitä henkilölle on tapahtunut kolmen ja kuuden kuukauden kuluttua toimenpiteen jälkeen.

Keskeiset tutkimustulokset: Espoon työvoiman palvelukeskuksen asiakkaista oli vuoden 2008 aikana päätöksien perusteella työharjoittelu- ja työelämävalmennustoimenpiteissä 35,9 prosenttia. Työharjoittelujen osuus oli 12 prosenttia, työelämävalmennuksen 82 prosenttia ja työelämävalmennuksen työllistämistuella 6 prosenttia. Työttömänä työnhakijana oli kuuden kuukauden kuluttua toimenpiteen päättymisestä 48,7 prosenttia. Ne, jotka kuuluivat vertailuryhmään ja jotka eivät olleet toimenpiteessä, oli kuuden kuukauden kuluttua työttömänä työnhakijana 83,4 prosenttia.

Johtopäätökset: Tämän selvityksen perusteella työharjoittelu- ja työelämävalmennustoimenpiteenä antavat todennäköisesti paremmat mahdollisuudet työllistyä kuin jos työtön työnhakija ei ole missään toimenpiteessä. Toimenpiteet näyttäisivät aktivoivan ihmisiä pidemmälläkin ajanjaksolla. Tarvittaisiin kuitenkin enemmän systemaattista vaikutuksien seurantaa, jotta päätöksien vaikuttavuudesta voitaisiin tehdä luotettavia johtopäätöksiä. Lisäksi jatkotutkimuksissa tarvittaisiin myös mittari, jolla mitattaisiin toimenpiteiden vaikutuksia elämänhallintaan.

Asiasanat: työharjoittelu, työelämävalmennus, työvoiman palvelukeskus

Author: Tiina Leino

Title: A profile of clients attending practical training and preparation for working life and the impact of these measures in Espoo labour force service centre in 2008

Pages: 46

Thesis description: The objective of this bachelor's thesis is to profile clients attending practical training and preparation for working life based on the official decisions made in 2008. The results will be used for the development of the activity of labour force service centre in Espoo. In addition I'll benefit the results in the development of my own work at this center.

Theoretical summary: The thesis is based on the special field of community work. It will provide understanding and a new social perspective as well as improve, increase and deepen expertise in the field. The government platform, laws and acts on the public employment service are the theoretical framework of this survey which regulates the actions of the labour force service centre. The study is analysed according to regulations valid in 2008.

Methodological summary: The research material consists of 248 positive official decisions. The impact of the activities is analyzed on the basis of 191 decisions. If the activity continues after the first decision at the same employer, the decision has assessed as a continuous decision. The efficiency is assessed by analysing the labour market situation of the jobseekers three and six months after the activity.

Main results: 35, 9 per cent of the clients of Espoo labour force service centre attended practical training and preparation for working life in 2008. Of these 12 per cent attended practical training and 82 per cent preparation for working life. After six month of the activity 48,7 % of them were unemployed, which is a positive finding compared to the control group of which 83,4 % were unemployed after six months.

Conclusions: The practical training and preparation for working life seem to enhance employment and activate clients for a longer period of time. For making more reliable conclusions it would be necessary to have more systematic follow-up studies. Also social indicators are needed to measure factors of the sense of life control.

Key words: practical training, preparation for working life, labor force service center

SISÄLLYS

Tiivistelmä

Abstract

1	JOHDANTO	6
2	TYÖHARJOITTELU JA TYÖELÄMÄVALMENNUS.....	8
3	TUTKIMUKSEN TAUSTA	11
3.1	Tutkimuksen viitekehys	11
3.2	Espoon työvoiman palvelukeskus	14
3.3	Aiemmat tutkimukset	16
4	TUTKIMUKSEN SUORITTAMINEN	18
4.1	Tutkimusmenetelmä, -aineisto ja tutkimuksen kulku	18
4.2	Tutkimuksen kohderyhmä ja tutkimukseen liittyvät kysymykset.....	19
5	ANALYYSI JA TULOKSET	21
5.1	Toimenpiteiden asiakasprofiili.....	21
5.2	Toimenpiteiden vaikuttavuus	29
6	YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET.....	35
	LÄHTEET	42

KUVIOLUETTELO

Kuvio 1. Työharjoittelussa ja työelämävalmennuksessa olevat henkilöt koko maassa vuonna 2008 (Työ- ja elinkeinoministeriö, työnvälitystilasto).....	8
Kuvio 2. Työharjoittelu ja työelämävalmennus (Pulkinen, 2002).....	9
Kuvio 3. Espoon työvoiman palvelukeskuksen palvelut vuonna 2008 (Perttunen, 2008).....	14
Kuvio 4. Työttömät työnhakijat Espoossa vuonna 2008 (Työhallinnon tietojärjestelmä, 2008).....	15
Kuvio 5. Ikäjakauma työharjoittelu- ja työelämävalmennuspäätöksien perusteella (Työhallinnon arkistomateriaali, 2008).....	22
Kuvio 6. Päätöslajien mukainen jakauma (Työhallinnon arkistomateriaali, 2008).....	23
Kuvio 7. Päätökset sektoreittain (Työhallinnon arkistomateriaali, 2008).....	24
Kuvio 8. Toimenpiteen kesto keskimäärin (Työhallinnon arkistomateriaali, 2008).....	25
Kuvio 9. Toimialat (Työhallinnon arkistomateriaali, 2008).....	26
Kuvio 10. Työharjoittelu ja työelämävalmennukset päätöskohtaisesti kuukausittain (Työhallinnon arkistomateriaali, 2008).....	29

TAULUKKOLUETTELO

Taulukko 1. Työharjoittelun ja työelämävalmennuksen hyödyt (Työhallinnon palvelutuotekansio, 2000)	10
Taulukko 2. Yleiskatsaus tuleviin tuloksiin (Työhallinnon arkistomateriaali, 2008).....	21
Taulukko 3. Naisten ja miesten osuus päätöslajien mukaan (Työhallinnon arkistomateriaali, 2008)	23
Taulukko 4. Naiset ja miehet sektoreittain (Työhallinnon arkistomateriaali, 2008).....	25
Taulukko 5. Naisten ja miesten työtehtävät (Työhallinnon arkistomateriaali, 2008).....	27
Taulukko 6. Yleiskatsaus tuleviin tuloksiin (Työhallinnon arkistomateriaali, 2008)....	28
Taulukko 7. Päätökset sektoreittain (Työhallinnon arkistomateriaali, 2008)	28
Taulukko 8. Päätöslajit (Työhallinnon arkistomateriaali, 2008).....	28
Taulukko 9. Vaikuttavuustulokset koko tutkimusryhmästä (Työhallinnon arkistomateriaali, 2008)	31
Taulukko 10. Vaikuttavuustulokset niiden henkilöiden osalta, joille oli tehty yksi työharjoittelu- tai työelämävalmennuspäätös (Työhallinnon arkistomateriaali, 2008)...	32
Taulukko 11. Vaikuttavuustulokset niiden henkilöiden osalta, joille oli tehty useampi työharjoittelu- tai työelämävalmennuspäätös (Työhallinnon arkistomateriaali, 2008)...	33
Taulukko 12. Vertailuryhmän vaikuttavuustulokset (Työhallinnon arkistomateriaali, 2008)	34

1 JOHDANTO

Espoon työvoiman palvelukeskus on Espoon työ- ja elinkeinotoimiston, Espoon ja Kauniaisten kaupunkien ja Kansaneläkelaitoksen yhteinen palveluyksikkö, joka järjestää asiakkaille yksilöllisiä työllistymis-, koulutus- ja kuntoutuspalveluja. Palvelu on tarkoitettu ensi sijassa pitkään työttömänä olleille asiakkaille ja henkilöille, jotka tarvitsevat apua työllistymistä vaikeuttavien ongelmien ratkaisemisessa ja jotka erityisesti hyötyvät palvelukeskuksen moniammatillisista palveluista sekä laajasta yhteistyöverkostosta. Palvelukeskus työskentelee tiiviissä yhteistyössä muiden alueella toimivien asiantuntijapalveluita tuottavien organisaatioiden ja projektien kanssa. (Espoon työ- ja elinkeinotoimisto, 2010a.)

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on selvittää Espoon työvoiman palvelukeskuksessa tehdyt työharjoittelu- ja työelämävalmennuspäätökset, jotka ovat alkaneet vuonna 2008. Tutkimuksessa selvitetään päätöksien perusteella toimenpiteeseen osallistuneiden asiakkaiden profiili sekä seurataan työharjoittelun ja työelämävalmennuksen vaikuttavuutta.

Opinnäytetyö nivoutuu viitekehyksiltään pääministeri Matti Vanhasen II hallituksen ohjelmaan. Hallitusohjelman yhtenä tavoitteena on työllisyyden kasvun ja julkisen talouden vastuullinen hoitaminen. Nämä tavoitteet luovat perustan kansalaistemme hyvinvoinnin parantamiselle. (Valtioneuvosto, 2009a.)

Työvoimapolitiisilla toimenpiteillä työ- ja elinkeinohallinto pyrkii tehostamaan työmarkkinoiden toimintaa ja korostamaan aktiivisia toimenpiteitä passiivisen työttömyysturvan sijaan. Työvoimapolitiisilla toimenpiteillä tasataan myös alueellisia työttömyyseroja. (Työ- ja elinkeinoministeriö, 2009a.)

Julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 8 luku sisältää työmarkkinatoimenpiteitä, joita ovat työkokeilu, työelämävalmennus ja työharjoittelu, jotka järjestetään työpaikalla. Työmarkkinatoimenpiteen järjestäjänä voi olla valtion virasto tai laitos, kunta, kuntayhtymä, yhteisö, säätiö tai yksityinen elinkeinonharjoittaja.

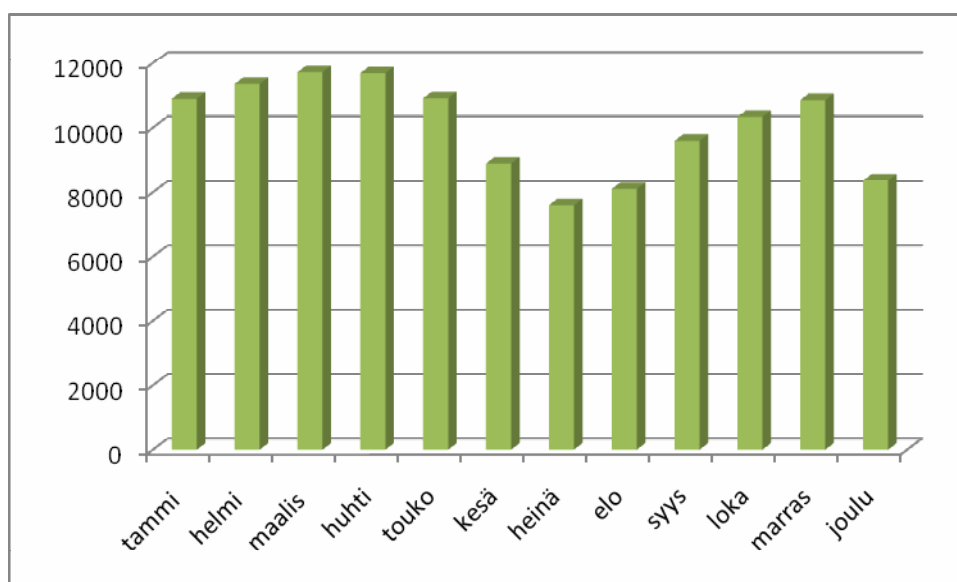
Työharjoittelu ja työelämävalmennus tukevat työelämään paluuta sekä edistävät työhönsijoittumista ja ammattitaitoa. Työharjoitteluun ja työelämävalmennukseen voidaan sijoittaa valtion, kunnan, kuntayhtymän, muun yhteisön, säätiön tai yksityisen elinkeinonharjoittajan palvelukseen. Työ- ja elinkeinotoimisto voi osoittaa ammatillista koulutusta vailla olevan nuoren työmarkkinatuen saajan työharjoitteluun työpaikalla, jotta tämä perehtyisi työelämään. Työelämävalmennus on ammatillisen koulutuksen saaneille tai yli 25-vuotiaille tarkoitettu työharjoittelua vastaava toimenpide. (Työ- ja elinkeinoministeriö, 2009b.)

Opinnäytetyö rakentuu siten, että seuraavassa luvussa on kerrottu työharjoittelusta ja työelämävalmennuksista toimenpiteenä ja niiden hyödyistä. Luvussa kolme on kuvailtu tutkimuksen taustaa tarkemmin. Tutkimuksen taustana on kerrottu mikä on Espoon työvoiman palvelukeskus, mitä aikaisimpia tutkimuksia työharjoittelusta ja työelämävalmennuksista on tehty. Luvussa neljä on selvitetty tutkimuksen kohderyhmää ja tutkimukseen liittyvät kysymykset. Luvussa viisi selviää kuvion ja taulukoin ilmaistuna Espoon työvoiman palvelukeskuksen asiakasprofiili työharjoittelu- ja työelämävalmennuspäätöksien perusteella sekä toimenpiteiden vaikuttavuus. Viimeisessä luvussa on yhteenveto tutkimuksesta ja johtopäätökset.

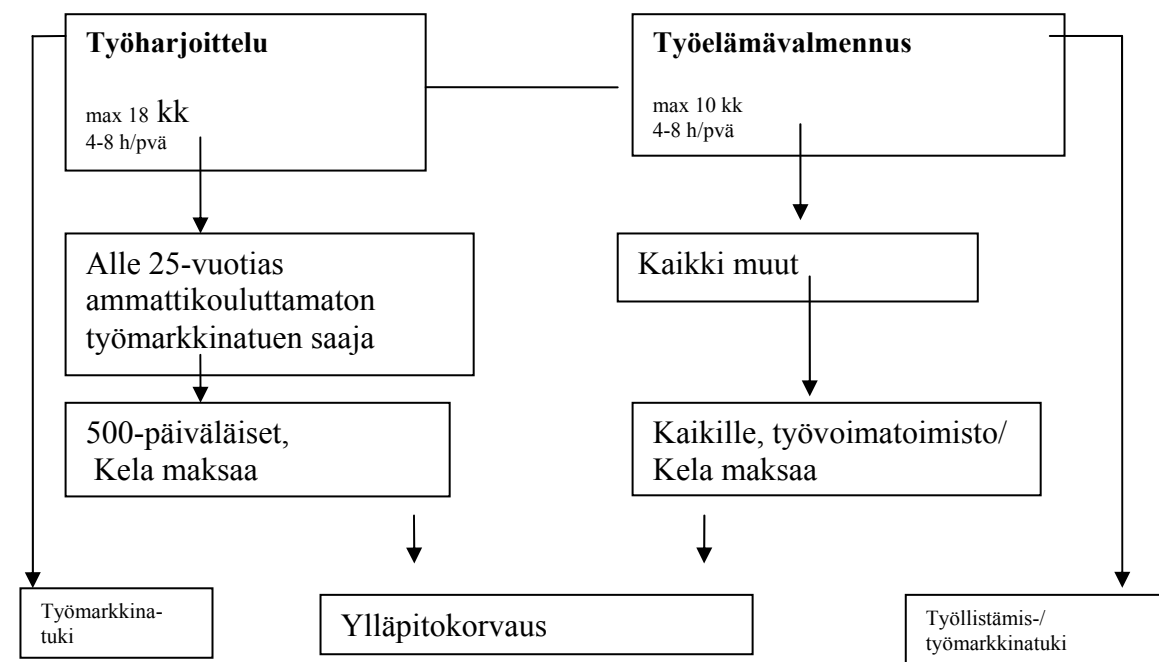
2 TYÖHARJOITTELU JA TYÖELÄMÄVALMENNUS

Työ- ja elinkeinotoimisto voi osoittaa ammatillista koulutusta vailla olevan, työmarkkinatukeen oikeutetun nuoren työharjoitteluun työelämään perehtymiseksi sekä työhönsijoittumisen ja ammattitaidon edistämiseksi (Laki julkisesta työvoiman palvelusta, 2002). Työ- ja elinkeinotoimisto voi osoittaa muun kuin edellä todetun mukaisen työttömän työnhakijan hänen suostumuksellaan työelämävalmennukseen työelämään paluun tukemiseksi sekä työhönsijoittumisen ja ammattitaidon edistämiseksi. Seuraavassa kuviossa on kuvattu koko maan tilanne työharjoittelussa ja työelämävalmennuksessa olevien henkilöiden osalta vuonna 2008.

Kuvio 1. Työharjoittelussa ja työelämävalmennuksessa olevat henkilöt koko maassa vuonna 2008 (Työ- ja elinkeinoministeriö, työnvälitystilasto)

Työharjoittelussa ja työelämävalmennuksessa työmarkkinatuella oli vuonna 2008 keskimäärin 10 000 henkilöä. Noin kaksi kolmasosaa henkilöistä on ollut työelämävalmennuksessa ja yksi kolmasosa työharjoittelussa. Työmarkkinatuen työharjoittelun tai työelämävalmennuksen aloitti vuonna 2008 yhteensä 46 700 henkilöä, joista 49 prosenttia oli alle 25-vuotiaita. Nuorten osuus on viime vuosina vähentynyt. Naisia harjoittelun aloittaneista oli 59 prosenttia. Aloittaneista kuntiin sijoittui 15 000, yrityksiin 17 800 ja yhdistyksiin 13 100. (Työllisyyskertomus 2008, 63.)

Kuvio 2. Työharjoittelu ja työelämävalmennus (Pulkinen, 2002)

Työtön työnhakija voi myös osallistua työharjoitteluun tai työelämävalmennukseen, jonka tarkoituksena on perehdyttää työelämään, edistää työhönsijoittumista ja palaamista työelämään sekä parantaa ammattitaitoa. Harjoittelu- ja valmennusajalta maksetaan toimenpiteeseen osallistuvalla taloudellista tukea. Työharjoittelu on tarkoitettu alle 25-vuotiaille ammatillista koulutusta vailla oleville henkilöille, jotka kuuluvat työmarkkinatukijärjestelmän piiriin. Työelämävalmennus on tarkoitettu 25 vuotta täyttäneille tai ammatillisen koulutuksen suorittaneille tai perus- tai ansiosidonnaisen päivärahan piiriin kuuluville henkilöille. (Työministeriö, 2009a.)

Työharjoittelusta ja työelämävalmennuksesta tehdään sopimus. Sen allekirjoittavat työharjoitteluun tai työelämävalmennukseen osallistuva, työ- ja elinkeinotoimiston edustaja ja työharjoittelun tai työelämävalmennuksen järjestäjä. Kyseessä ei ole työsuhde. (Työministeriö, 2009a.)

Työharjoitteluun osallistuvalla maksetaan työharjoittelun ajalta työmarkkinatukea sekä tietyin edellytyksin ylläpitokorvausta. Työelämävalmennukseen osallistuvalla maksetaan joko työmarkkinatukea ja ylläpitokorvausta tai työllistämistukea ja harkinnanvaraista ylläpitokorvausta. Kela maksaa työmarkkinatuen ja ylläpitokorvauksen työharjoittelun ja työelämävalmennuksen ajalta työvoimatoimiston

lausunnon perusteella. Työharjoittelua ja työelämävalmennusta koskevat säännökset ovat laissa julkisesta työvoimapalvelusta, asetuksessa julkiseen työvoimapalveluun kuuluvista etuuksista, asetuksessa julkisen työvoimapalvelun toimeenpanosta ja työttömyysturvalaissa. (Työministeriö, 2009a.)

Työvoiman palvelukeskuksen tavoitteena on tehostaa suunnitelmallisen palveluprosessin avulla asiakkaiden ohjausta työvoimapolitiisiin ja muihin työllistymistä tukeviin toimenpiteisiin (Valtakari & Syrjä & Kiuru 2008, 139). Työhallinnon palvelutuotekansio kuvaa työharjoittelun ja työelämävalmennuksen hyödyt työvoimatoimiston ja asiakkaan näkökulmasta. Asiakas saa tuntuman ja kokemusta työelämästä. Omien taitojen, tietojen ja työelämävalmiuksien arvioiminen näiden toimenpiteiden kautta edistää henkilön työllistymistä, luo varmuutta ja kohottaa itsetuntoa. Alla oleva taulukko kuvaa hyvin realistisesti minkälaisia hyötyjä kummankin näkökulmasta on mahdollisuus saavuttaa näiden toimenpiteiden kautta.

Taulukko 1. Työharjoittelun ja työelämävalmennuksen hyödyt (Työhallinnon palvelutuotekansio, 2000)

<i>Asiakashyödyt</i>	<i>Työvoimatoimiston hyödyt</i>
Asiakas saa tuntuman ja kokemusta työelämästä	Edistää asiakkaan työhön sijoittumista
Asiakas pystyy arvioimaan omaa osaamistaan ja soveltuvuuttaan ko. tehtävään	Ehkäisee syrjäytymistä
Asiakas ylläpitää työmarkkina-avalmiuksiaan	Edistää yhteistyötä työnantajiin ja luo edellytyksiä avointen työpaikkojen luomiselle
Edistää työllistymistä ja luo työelämäkontakteja	Edistää työ- ja elinkeinotoimiston palvelujen markkinointia
Työnhakutaidot paranevat	

3 TUTKIMUKSEN TAUSTA

3.1 Tutkimuksen viitekehys

Olen työskennellyt Espoon työ- ja elinkeinotoimistossa neljätoista vuotta ja niistä suurimman osan työllistämistukiyksikössä. Espoossa työllistämistukiyksikön tehtävänä on hoitaa kaikki tuettuun työllistämiseen liittyvät asiat asiakaspalvelusta päätöksen tekemiseen. Osittain olen tätä työtehtävää hoitanut Espoon työvoiman palvelukeskuksessa. Suoritin työvoimaneuvojan PD-koulutuksen vuonna 2006 Kemi-Tornion ammattikorkeakoulussa. Opintoihin kuului kehittämishanke, jonka tein yhdessä kollegani kanssa. Kehittämishankkeemme oli ”Palvelutarjotin asiakasohjauksen työvälineenä Espoon työvoiman palvelukeskuksessa”. Työharjoittelu ja työelämävalmennus kuuluvat näihin palveluvalikoimiin. Halusin opinnäytetyössäni tutustua, tutkia ja perehtyä näihin toimenpiteisiin tarkemmin.

Työharjoittelu ja työelämävalmennus ovat yksi työhallinnon monista toimenpiteistä. Asiakkaiden keskuudessa nämä toimenpiteet eivät saa suurta suosiota ja ovat usein kritisoinnin kohteena. Osittain tähän voi olla syynä se, että työnantaja ei saa maksaa palkkaa, koska näissä toimenpiteissä ei ole kyse työsuhteesta. Välillä myös kuulee asiakkaiden valittavan kun työharjoittelussa ei pääse tekemään niitä ihan oikeita työtehtäviä. Tämä on hyvin työnantajakohtaista.

Työharjoittelua ja työelämävalmennusta ei seurata niin intensiivisesti kuin muita toimenpiteitä mm. työvoimapolitiittista koulutusta tai työllisyysmäärärahoilla tuettuja työsuhteita. Tämän selvityksen ja tuloksien myötä toivon, että työharjoittelun ja työelämävalmennuksen arvostus nousisi. Espoon työvoiman palvelukeskuksen osalta tuloksia tullaan hyödyntämään ja käyttämään. Konkreettisten tuloksien perusteella voidaan osoittaa näiden toimenpiteiden mahdollisuus palveluvalikoimasta.

Opinnäyte nivoutuu viitekehyksiltään pääministeri Matti Vanhasen II hallituksen ohjelmaan. Työllisyyden kasvu ja julkisen talouden vastuullinen hoitaminen luovat perustan kansalaistemme hyvinvoinnin parantamiselle. Työnteon, yrittämisen ja toimeliaisuuden on aina oltava taloudellisesti kannattavaa. Rakennetyöttömyyden

vähentämiseksi tehostetaan työttömien koulutusta ja tukityöllistämistä sekä työnvälitystä. Työttömyysturvaa kehitetään yhteistyössä työmarkkinajärjestöjen kanssa nopeaa työllistymistä kannustavaan suuntaan. Lähimpien vuosien suurin uhka vahvalle talouskasvulle on työvoiman riittämätön saatavuus siitä huolimatta, että työttömyys on edelleen suurta ja työllisyysaste verraten alhainen. Tämän vuoksi hallitus pyrkii määrätietoisesti vahvistamaan työvoiman tarjontaa, parantamaan sen kysynnän ja tarjonnan kohtaantoa sekä vähentämään työttömyyttä kestävästi alle 5 prosentin tasolle. Rakennetyöttömyys tarkoittaa työmarkkinoiden rakenteesta johtuvaa työttömyyttä. (Valtioneuvosto, 2009b.)

Talous- ja työllisyyspolitiikan tavoitteena on työllisyyden lisääminen vuoteen 2011 mennessä 80 000 – 100 000 henkilöllä. Tavoitteen toteutuminen merkitsisi työllisyysasteen kohoamista noin 72 prosenttiin tämän vaalikauden lopulla. Työllisyyden kasvu on Suomessa ollut poikkeuksellisen vahvaa vuoden 2008 loppupuolelle saakka. Vuoden 2008 työllisyysaste (15 – 64-vuotiaat) oli 70,6 prosenttia. (Työllisyyskertomus 2008, 11.)

Pääministeri Matti Vanhasen I hallituksen työllisyyden politiikkaohjelman (2003–2007) keskeinen kehittämishanke oli julkisen työvoimapalvelun rakenteellinen uudistus. Uudistus käsitti työvoimatoimistot ja ohjelman myötä perustetut työvoiman palvelukeskukset, joihin on koottu yhteen työvoimatoimiston, kunnan ja Kelan palvelut vaikeimmin työllistyville ja vajaakuntoisille työttömille. Yhteispalvelukokeilu ajoittui ajalle 1.1.2002 – 31.12.2003. Kokeilun keskeinen tavoite oli kehittää työhallinnon, kunnan ja Kelan yhteistyömallia yhdistämällä voimavarat rakenteellisen pitkäaikaistyöttömyyden hoitamiseen ja syrjäytymisen ehkäisyyn. Kokeilun käynnistäminen vei oman aikansa. Kehitellyn toiminnan vakinaistamisesta päätettiin jo kokeilun aikana. Työvoiman palvelukeskukset aloittivat toimintansa 1.1.2004. Kaikille yhteispalvelupisteille tarjottiin mahdollisuutta jatkaa toimintaansa työvoiman palvelukeskuksina. Vuonna 2008 palvelukeskuksia oli toiminnassa 39. Palvelukeskuksissa työskenteli yhteensä arviolta 600 kokoaikaista työhallinnon, kuntien ja Kelan työntekijöitä. (Työllisyyskertomus 2008, 64)

Työvoiman palvelukeskukset ovat osa työllisyysohjelman päätavoitetta, vaikkakaan työvoiman palvelukeskuksille ei ole määritelty yksityiskohtaisia tavoitteita kuten aiemmin yhteispalvelukokeilussa. Työministeriö, Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö, Suomen

Kuntaliitto ja Kela (Kansaneläkelaitos) ovat maaliskuussa 2004 sopineet Työvoiman palvelukeskusten toiminnan tavoitteista. Tavoitteet on asetettu siten, että niillä tuetaan mm. hallituksen työllistymistavoitteiden, työpolitiikan strategisten linjausten ja työhallinnon tulostavoitteiden toteutumista.

Työvoiman palvelukeskusten yleisiksi tavoitteiksi on määritelty:

1. Rakenteellisen työttömyyden vähentäminen
2. Työttömyyden perusteella maksettavien toimeentulomenojen ja työmarkkinatuen vähentäminen
3. Aktivointiasteen ja työmarkkinatuen aktiiviosuuden nostaminen
4. Asiakkaiden työ- ja toimintakyvyn sekä aktiivisen elämän ja osallisuuden lisääminen (Arnkil & Karjalainen & Pitkänen & Saikku & Spangar 2007, 31)

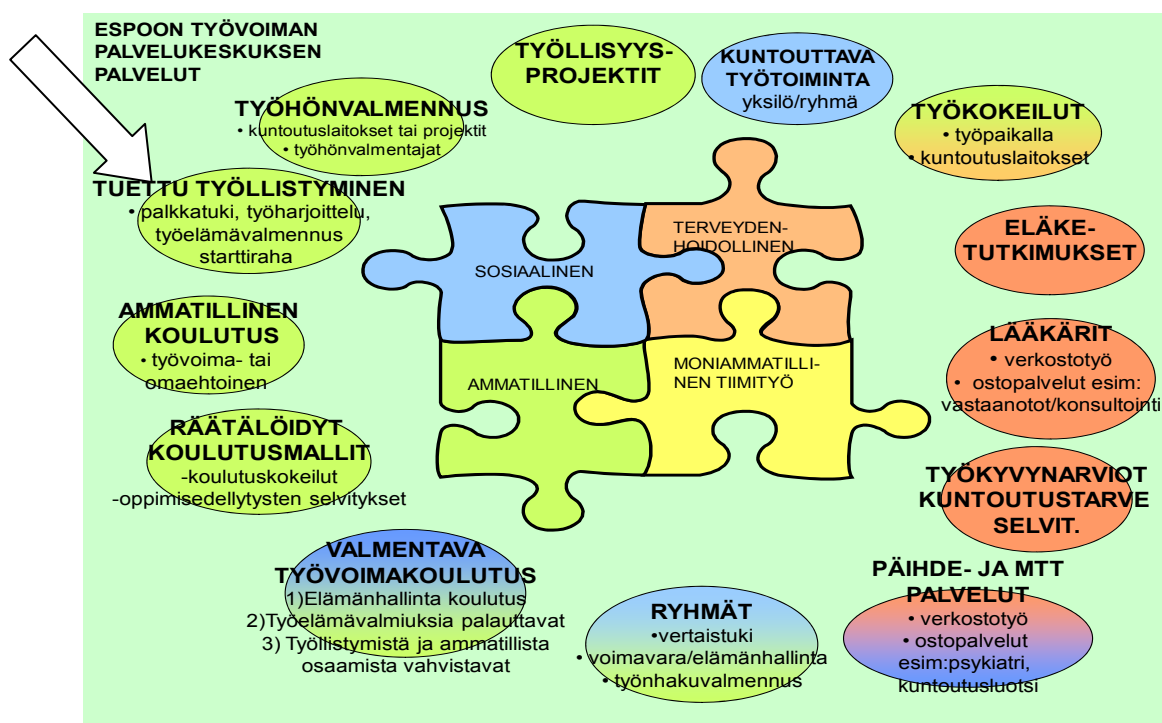
Työvoiman palvelukeskus -konsepti on osoittautunut toimivaksi. Palvelukeskukset ovat kehittyneet myönteisesti asiakkaiden työ- ja toimintakyvyn selvittämisessä ja tukemisessa. Myös kunnat ovat lähteneet yhä aktiivisemmin mukaan palvelukeskustoimintaan. Palvelukeskusten ja niiden emotyövoimatoimistojen välille on syntynyt työnjakoa palveluissa ja toimenpiteiden kohdentamisessa – vaikeasti työllistettävien kuntoutus ja aktivointi on aiempaan verrattuna selvästi tehostunut työvoiman palvelukeskuksissa, samoin työvoimatoimistot ovat voineet keskittyä vahvemmin työnvälitystehtäväänsä. (Työ- ja elinkeinoministeriö, 2009c.)

Työvoiman palvelukeskuksen toiminnasta löytyy myös kehittämiskohteita. Työvoiman palvelukeskusta vastaavaa palvelua tulisi olla tasapuolisesti saatavilla kautta koko maan. Työvoiman palvelukeskuksen toiminnalle tulee asettaa seurattavia tulostavoitteita, mutta ne eivät saa olla samoja kuin työ- ja sosiaalishallinnon yleiset tavoitteet. (Arnkil & Karjalainen & Saikku & Spangar & Pitkänen 2008, 27.) Hallinnollisesti monisektorisena ja palvelullisesti moniammatillisena työvoiman palvelukeskukset ovat haasteellinen ja vaativa työyhteisö työntekijöille ja konkreettisten toimintatapojen ja tavoitteiden määrittely on jätetty paljolti paikallisten ja seudullisten toimijoiden kehiteltäväksi. (Arnkil ym. 2007, 4, 39.)

Espossa toimi kokeilun aikana kaksi erillistä pistettä Olarissa ja Leppävaarassa. Kokeilun päätyttyä Espossa siirryttiin toimimaan yhdessä toimipisteessä, joka sijaitsee Leppävaarassa. Yhteispalvelukokeilun keskeisimpiä havaintoja oli monisektorisen johtamisen epäselvyys yhteispalvelupaikkakunnilla. Epäselvyyttä oli sekä palvelupisteiden sisällä että suhteessa emotoimistoihin (työvoimatoimisto ja sosiaalitoimisto). (Arnkil ym. 2007, 52.)

3.2 Espoon työvoiman palvelukeskus

Työvoiman palvelukeskukset ovat osa julkisen työvoimapalvelun palvelurakenteen uudistamista ja ovat myös osaltaan työllisyysohjelman päätavoitetta. Espoon työvoiman palvelukeskus on Espoon TE-toimiston, Espoon ja Kauniaisten kaupunkien sekä Kansaneläkelaitoksen Espoon vakuutuspiirin viranomaisten moniammatilliseen yhteistyöhön perustuva palveluyksikkö. Työvoiman palvelukeskuksen asiakkaille tarjotaan tukea elämänhallinnassa ja työhaussa sekä monipuolisia kuntouttavia ja aktivoivia toimenpiteitä. Työllistymisen tukemiseen asiakkaat tarvitsevat lisäksi monisektorista palvelua. Työvoiman palvelukeskuksessa toimivat aikuisten palvelut, nuorten palvelut, maahanmuuttajien palvelut, kuntoutuspsykologipalvelut sekä henkilöasiakastyötä tukevat palvelut. Seuraavassa kuviossa on kuvattu Espoon työvoiman palvelukeskuksen palvelut.

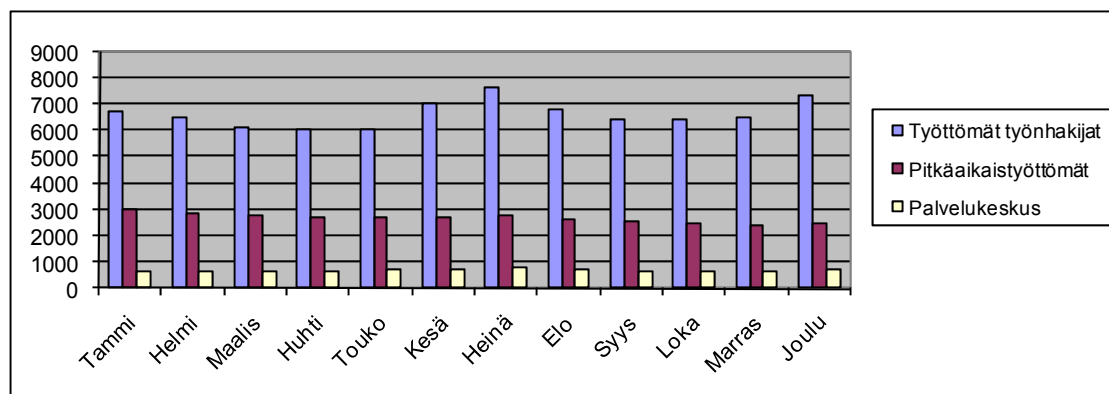

Kuvio 3. Espoon työvoiman palvelukeskuksen palvelut vuonna 2008 (Perttunen, 2008)

Palvelukeskuksen toiminta-ajatuksena on tukea vaikeasti työllistyvien pitkäaikaistyöttömien asiakkaiden elämänhallintaa ja työllistymistä tai muun pysyvän ratkaisun löytämistä rakenteellisen työttömyyden purkamiseksi. Pitkäaikaistyötön on henkilö, joka on ollut 12 kk työttömänä työnhakija työvoimatoimistossa, joko yhtäjaksoisesti tai useammassa jaksossa (Työministeriö 2007, 2).

Olellainen osa toimintamallia on verkostoituminen eri yhteistyötahojen kanssa kuten elinkeinoelämän, työnantajien, kolmannen sektorin ja erilaisten tukipalveluja tuottavien tahojen kanssa sekä tiivis työskentely yhdessä kuntien peruspalvelujen kanssa. Asiakkaat ohjautuvat työvoiman palvelukeskukseen työhallinnon ja sosiaali- ja terveystoimen kautta. (Työ- ja elinkeinotoimisto, 2010b.)

Koko maassa työttömiä työnhakijoita oli vuosikeskiarvion mukaan 203 755 henkilöä (Työllisyyskertomus 2008, 25). Alla olevasta taulukosta näkyvät Espoon työttömien työnhakijoiden kuukausikohtaiset luvut.

Kuvio 4. Työttömät työnhakijat Espoossa vuonna 2008 (Työhallinnon tietojärjestelmä, 2008)

Tilannekatsauksen 31.12.2008 mukaan työttömiä työnhakijoita oli v. 2008 Espoon alueella 6611 henkilöä, joista pitkäaikaistyöttömiä oli 2633 henkilöä. Espoon työvoiman palvelukeskuksessa oli työnhakijoita 1236 henkilöä, joista yli vuoden työttömänä työnhakijana oli 130 henkilöä. Espoon työvoiman palvelukeskuksessa oli työttömiä työnhakijoita 690 henkilöä, mukaan lukien lomautetut. (Tilannekatsaus, 2008)

3.3 Aiemmat tutkimukset

Työharjoittelusta ja työelämävalmennuksesta ei löydy laaja-alaisesti eikä valtakunnallisesti yksittäisenä toimenpiteenä montaakaan tutkimusta tai selvitystä. Työllistämistoimenpiteistä ja niiden vaikuttavuudesta on taas tehty useita tutkimuksia mm. Kari Hietalan ja Mari Hietalan sekä Simo Ahon ja Hannu Koposen tutkimukset. Näistä tutkimustuloksista on kerrottu hieman jäljempänä. Varsinaisesti työharjoittelusta ja työelämävalmennuksesta täysin yksittäisenä ja erillisenä toimenpiteenä ei löydy helposti kattavaa materiaalia. Jos tarkasteltaisiin yksittäisten toimenpiteiden vaikuttavuutta pidemmällä ajanjaksolla, voitaisiin parantaa asiakkaiden ohjautuvuutta työmarkkinoille ja saataisiin myös varmuus toimenpiteiden kannattavuudesta. Löysin kaksi työhallinnon PD-kehittämishanketta, joissa on vain ja ainoastaan tutkittu näitä kahta toimenpidettä. Toinen on Elisa Erkkilän tutkimus Seinäjoen työvoimatoimistosta ja toinen on Anne Naukkarisen tutkimus Sievin kunnasta. PD-kehittämishanke on hanke, joka palvelee omaa työtä ja työhallintoa.

Elisa Erkkilä (2003, 21) on tutkinut vuonna 2003 Seinäjoen työvoimatoimistossa työharjoittelun seurannan kehittämistä. Kehittämishankkeen seurannan kohteena oli 123 nuorta. Kysely tehtiin sekä harjoittelussa oleville nuorille että työnantajille. Johtopäätöksenä oli, että monet nuoret tarvitsevat enemmän tukimuotoista seurantaa. Seurantaa tulisi kehittää ja suunnata työpanosta enemmän laadun tekemiseen kuin määrällisten tavoitteiden saavuttamiseen. Anne Naukkarinen (2006, 20) on tutkinut vuonna 2006 PD-kehittämishankkeessaan Sievin kunnan alueella työharjoitteluprosessia ja työharjoittelusopimuksien palautetta. Tavoitteena oli kartoittaa työharjoitteluun liittyvä työprosessi. Yhtenä johtopäätöksenä oli, että työharjoittelusopimuksen tekoa yhdessä työpaikalla kaikkien osapuolten paikalla ollessa kannattaa jatkaa. Johtopäätös toimii varmaan pienemmällä paikkakunnilla ja luo samalla hyvät yhteistyöverkostot, mutta tämän tyyppinen toiminta ei olisi mahdollista suuremmissa kunnissa.

Työllistämistoimenpiteistä ja niiden vaikuttavuudesta on tehty useita tutkimuksia. Tutkimuksissa yhtenä osana on ollut mukana myös työharjoittelu ja työelämävalmennus. Kari Hietalan ja Mari Hietalan tutkimus kertoo, että kilpailuvääristymiä ja muita vuotoja ei voida kokonaan poistaa. Tutkimuksen yhteydessä selvitettiin myös yritysten kokemuksia tukityöllistetyistä sekä työharjoitteluun ja työelämävalmennukseen osallistuneista (Työministeriö, 2009b).

Kokemukset ovat pääasiassa hyviä. Kokemukset työharjoitteluun ja työelämävalmennukseen osallistuneista ovat hivenen parempia kuin pitkään työttöminä olleista tukityöllistetyistä. Harjoittelun katsottiin edistävän kohdehenkilöiden urakehitystä. (Hietala & Hietala 2004, 58.)

Pasi Holm ja Antti Romppanen (1997, 11) tulivat tutkimuksessaan kansantaloudellisista vaikutuksista siihen tulokseen, että harjoittelupaikat ja työllistymispalkkiot tuskin tavoittavat kaikkein pisimpään työttömänä olleita, vaan kohdistuvat helpommin työllistyyiin. Toisaalta hieman erilaiseen tulokseen oli päädytty Valtakarim ym. tutkimuksessa (2008, 113 - 123), jossa työharjoittelu- ja työelämävalmennustoimenpiteitä tarkastellaan myös työvoiman palvelukeskuksen näkökulmasta. Tutkimus osoittaa, että työvoiman palvelukeskuksissa aktiivitoimenpiteistä merkittävä osuus suhteessa työttömien työnhakijoiden määrään on palkkatuetuun työllistämiseen ja työharjoitteluun liittyvät toimenpiteet. Työharjoittelun vaikuttavuuden osalta näyttäisi työvoiman palvelukeskusten osalta noudattavan samaa linjaa kuin muidenkin toimenpiteiden vaikuttavuus.

Juha Rantala (1998, 96) toteaa tutkimuksessaan, että aktiivisten työvoimapolitiittisten toimenpiteiden työllisyysvaikutukset riippuvat toimenpiteen tyypistä, kohderyhmästä, työttömän henkilökohtaisista ominaisuuksista ja suhdannetilanteesta. Tästä hyvänä esimerkkinä Elisabet Heinonen, Kari Hämäläinen, Heikki Räisänen, Matti Sihto ja Juha Tuomala (2004, 153) toteavat, että toimenpiteillä voi kuitenkin olla myönteisiä vaikutuksia osallistujien elämänhallintaan tai jopa terveyteen. Tällaisissa tilanteissa suorien työllisyysvaikutusten sijasta voikin olla hedelmällisempää arvioida työvoimapolitiikan sosiaalisia vaikutuksia. Kari Hämäläinen (1998, 62) toteaa, että aktiivinen työvoimapolitiikka mitä luultavimmin parantaa osallistujien työllisyysmahdollisuuksia.

4 TUTKIMUKSEN SUORITTAMINEN

4.1 Tutkimusmenetelmä, -aineisto ja tutkimuksen kulku

Opinnäytetyön menetelmänä on käytetty kvantitatiivista selvitystutkimusta, jossa kuvailaan vuonna 2008 tehtyjen työharjoittelu- ja työelämävalmennuspäätöksien pohjalta tilastollista tietoa asiakaspalvelun kehittämiseksi. Määrällinen eli kvantitatiivinen tutkimus perustuu aineiston mitattavissa olevien suhteiden tarkasteluun. Aineistoista rakennetaan erilaisia muuttujia ja luokituksia mittaamista varten. Kvantitatiivinen tutkimus hyödyntää suuria aineistoja, edustavia otoksia ja tilastollisia menetelmiä aineiston analyysissä. (Viestintätieteellinen tutkimus, 2010.)

Tutkimuslupa haettiin vuonna 2009 Työ- ja elinkeinoministeriöstä. Aineistoa on käsitelty tietosuojaturvan ja -lain mukaisesti. Tietojenkäsittely-, säilytystilojen ja tietojärjestelmän suojaus ja valvonta on ollut ainoastaan tutkijan hallussa. Tutkimusaineisto on säilytetty lukitussa kaapissa. Muut mahdolliset paperit ja tilastot on hävitetty asiaankuuluvalla tavalla. Tietoja on käsitelty salassapitovelvollisuuden mukaisesti eikä niitä ole luovutettu sivullisten käyttöön.

Tutkimus on tehty viranomaispäätöksistä ja arkistomateriaalia tutkimusaineistona käyttäen. Siltä osin tutkimus on luotettava, jos tarkastellaan vain paperiversioita. Luotettavuus saattaa hieman kärsiä siitä, että kaikkein viimeisimpiä muutoksia ei tehdä aina paperiversioihin vaan ainoastaan työhallinnon tietojärjestelmään.

Tutkimusaineisto koostuu vuoden 2008 tehdyistä päätösasiakirjoista. Asiakkaita tarkastellaan tilastollisena aineistona, jolloin asiakkaat eivät ole tunnistettavissa. Asiakasprofiilin ja vaikuttavuuden selvittämiseen käytettiin työhallinnon URA-tietojärjestelmää sekä päätöksien osalta arkistokansioita vuodelta 2008. Toimialoja tutkiessa käytettiin apuna ”Työ- ja elinkeinoministeriön työhallinnon tilastoinnissa käytettävät koodit”- kirjaa. Työhallinnossa käytetään vuoden 2003 alusta Tilastokeskuksen laatimaa toimialaluokitusta vuodelta 2002, joka perustuu Euroopan Unionin tilastoviraston Eurostatin julkaisemaan NACE 2002-luokitukseen. (Työhallinnon tilastoinnissa käytettävät koodit, 2008.)

Tutkittaessa työharjoittelu- ja työelämävalmennuspäätöksistä työtehtäviä, käytettiin apuna Työministeriön ammattiluokitus kirjaa. Työhallinnon ammattiluokitus nojautuu pääosin ruotsalaiseen ammattiluokitukseen ”Nordisk yrkesklassificering” vuodelta 1983. Tämä puolestaan seuraa Pohjoismaisen Työmarkkinatoimikunnan laatimaa yhteispohjoismaista luokitusta, joka osin perustuu ISCO-luokitukseen. Ammattiluokitus on pyritty soveltamaan mahdollisimman pitkälle Suomen oloja vastaavaksi. (Ammattiluokitus, 2001.)

4.2 Tutkimuksen kohderyhmä ja tutkimukseen liittyvät kysymykset

Tässä tutkimuksessa tarkastellaan viranomaispäätöksiä. Tutkimusaineisto koostuu vuonna 2008 tehdyistä päätösasiakirjoista ja asiakkaita tarkastellaan tilastollisena aineistona. Päätöksiä oli tehty 255, joista seitsemän kappaletta oli kielteisiä päätöksiä. Tutkimuksen kohteena olivat kaikki myönteiset päätökset, joita oli yhteensä 248 kappaletta. Vuonna 2010 alusta työharjoitteluun ja työelämävalmennukseen on tulossa muutoksia mm. taloudellisen tuen maksamiseen. Tämä tutkimus on analysoitu vuonna 2008 voimassaolevien säännöksiä, ohjeiden ja lakien pohjalta. Tässä tutkimuksessa työttömällä työnhakijalla tarkoitetaan työtöntä työnhakijaa, joka on ilman työtä ja on käytettävissä työhön, jonka työaika on vähintään puolet alan normaalista työajasta tai joka odottaa sovittua työn alkamista (Työ- ja elinkeinoministeriö, 2009d).

Päätöksiä perusteella selvitettiin työharjoittelu- ja työelämävalmennustoimenpiteessä olevien Espoon työvoiman palvelukeskuksen asiakasprofiilia. Arkistomateriaali on käyty läpi yksitellen päätös kerrallaan. Tilastoinnissa käytettiin apuna Excel-tilukkoa. Epäselvissä tapauksissa tilanne tarkastettiin työhallinnon tietojärjestelmästä. Asiakasprofiilissa selvitettiin toimenpiteissä olevien asiakkaiden ikäjakauma. Ikä merkittiin taulukkoon sen perusteella minkä ikäinen henkilö oli kyseisen toimenpiteen alkaessa. Päätöslajeista selvitettiin kuinka paljon oli tehty päätöksiä työharjoitteluun, työelämävalmennukseen ja työelämävalmennukseen työllistämistuella. Työharjoittelu- ja työelämävalmennuspäätöksistä kirjattiin sektorit siten, että luokat olivat yritys, kunta, yhteisö ja valtio. Yrityksiin kuuluivat osakeyhtiöt, kommandiittiyhtiöt ja toiminimet. Kuntasektoriksi työnantajana luetaan kaupungit ja muut kunnat sekä niiden

liikelaitokset. Yhteisöön kuuluivat yhdistykset. Valtion sektoriksi luetaan eduskunta, ministeriöt, keskusvirastot sekä näiden alaiset laitokset ja alueorganisaatiot.

Toimialaluokituksen koodauksessa käytettiin työhallinnon käytössä olevaa toimialaluokitusta. Päätökset jakautuivat yhdeksään eri toimialaan. Toimialoja olivat vähittäiskauppa, terveydenhoito- ja sosiaalipalvelut, moottoriajoneuvojen korjaus, majoitus- ja ravitsemistoiminta, julkinen hallinto ja järjestötoiminta. Pesulat, kampaamot ja parturit yhdistettiin yhdeksi toimialaksi. Tämä tehtiin siksi, että näihin toimialoihin oli tehty päätöksiä vähäisesti. Yhtenä suurena toimialana toimi muu liike-elämää palveleva toiminta. Tähän toimialaan kuuluivat siivous, tekninen palvelu ja muut palvelut liike-elämälle. Työtehtävät kirjattiin Excel-taulukoon sen mukaisesti kun ne päätöksissä oli kirjattu. Maahanmuuttajat kirjattiin nimen perusteella. Epäselvissä tapauksissa tarkastettiin työhallinnon tietojärjestelmästä asiakkaan kansalaisuus. Yhtenä tarkastelukohteena oli toimenpiteiden kesto. Päätöskohtainen toimenpiteen kesto kirjattiin kuukausina. Selvitettäessä mille kuukausille toimenpiteet sijoittuivat, käytettiin ns. tukkimiehen kirjanpitoa. Siinä kirjattiin ylös kaikki ne kuukaudet, joihin päätös sijoittui.

Vaikuttavuuden osalta päätöksiä tarkasteltiin siten, että ne päätökset jotka jatkuivat samalla työnantajalla kuukauden sisällä, yhdistettiin yhdeksi tutkimuspäätökseksi. Tarkastelukohteena oli 191 päätöstä. Vaikuttavuudessa tutkittiin työhallinnon tietojärjestelmää hyväksi käyttäen, mitä henkilölle on tapahtunut kolmen ja kuuden kuukauden kuluttua toimenpiteen päätyttyä. Tiedoista kirjattiin Excel-taulukoon oliko henkilö työssä, työtön, aloittanut työvoimapolitiittisen koulutuksen tai jonkin muun koulutuksen, työvoiman ulkopuolella, jokin muu syy, ei ollut uusinut työnhakua, sijoittunut valtiolle, kunnalle, oppisopimuksella kunnalle, yksityiselle työnantajalle, korkeimmalla korotetulla palkkatuella kunnalle, yksityiselle työnantajalle, palkkatuki yksityiselle työnantajalle, oliko henkilö työharjoittelussa, työelämävalmennuksessa vai oliko henkilö perustanut yrityksen starttirahalla. Tutkimuksen tavoitteena oli myös selvittää vaikuttaako se, että henkilölle oli tehty yksi tai useampi työharjoittelu- tai työelämävalmennuspäätös. Päätöskien lukumäärän kirjaaminen luontui joustavasti, koska päätökset arkistoidaan aakkosittain arkistolaatikoihin.

5 ANALYYSI JA TULOKSET

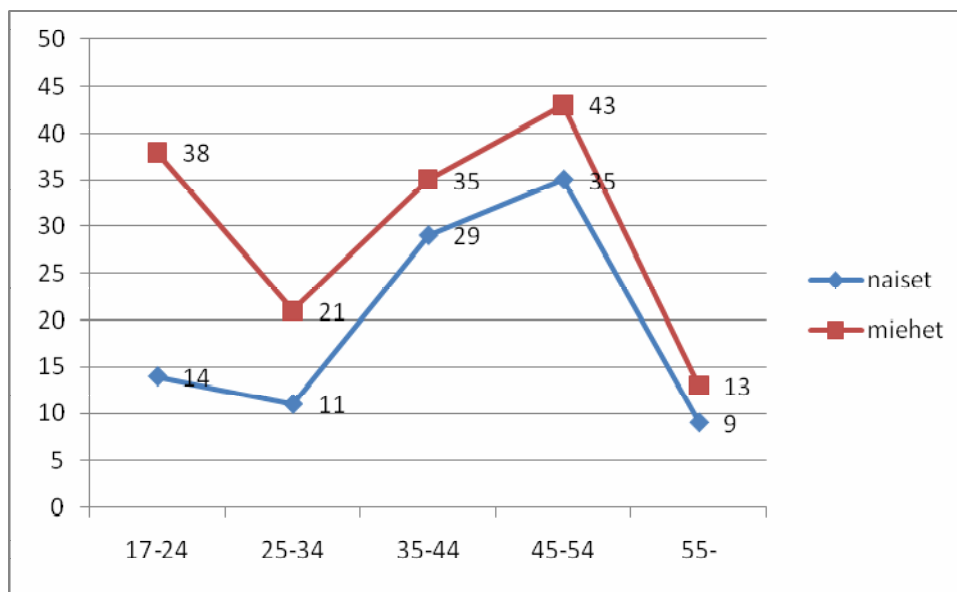
5.1 Toimenpiteiden asiakasprofiili

Espoon työvoiman palvelukeskuksessa oli vuonna 2008 tilannekatsauksen 31.12.2008 mukaan 1236 työnhakijaa, joista työttömiä työnhakijoita oli 690 henkilöä (ml. lomautetut). Työttömistä työnhakijoista naisia oli 36,8 prosenttia (n=254) ja miehiä 63,2 prosenttia (n=436). Päätöksien perusteella työharjoittelussa ja työelämävalmennuksessa oli 35,9 prosenttia (n= 248) Espoon työvoiman palvelukeskuksen työttömistä työnhakijoista. Työttömistä työnhakijoista toimenpiteessä olevien naisten osuus oli 14,2 prosenttia (n=98) ja työttömien miesten osuus oli 21,7 prosenttia (n=150). Toimenpiteiden keskipituus oli koko tutkimuksen osalta 2,5 kuukautta. Naisilla toimenpiteen pituus oli keskimäärin 2,6 kuukautta ja miehillä 2,4 kuukautta. Alla olevassa taulukossa lyhyt yhteenveto edellä olevista asioista.

Taulukko 2. Yleiskatsaus tuleviin tuloksiin (Työhallinnon arkistomateriaali, 2008)

	NAISET	MIEHET
Työttömiä työnhakijoita	254	436
Työharjoittelussa tai työelämävalmennuksessa	98	150
Toimenpiteen pituus ka	2,6 kk	2,4 kk

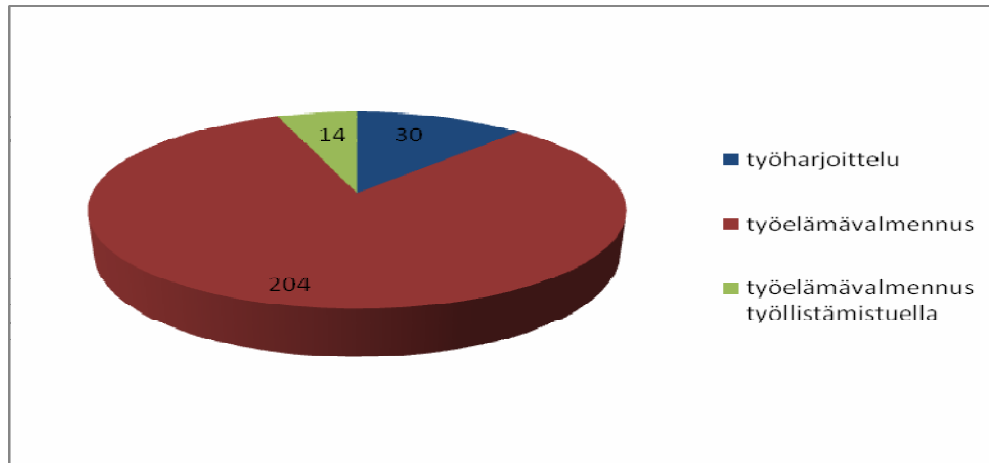
Tutkimuksen ensimmäisenä tarkastelukohteena oli työharjoittelussa tai työelämävalmennuksessa olevien asiakkaiden ikäjakauma. Alla olevassa kuviossa on esitetty naisten ja miesten ikäjakauma.

Kuvio 5. Ikäjakauma työharjoittelu- ja työelämävalmennuspäätöksien perusteella (Työhallinnon arkistomateriaali, 2008)

Toimenpiteessä olevien naisten ikä oli keskimäärin 41 vuotta ja miesten 37,8 vuotta. Naisten ja miesten ikä keskiarvona oli 39,4 vuotta. Työharjoittelu- ja työelämävalmennuspäätöksien perusteella toimenpiteessä oli 17-24 vuotiaita 52 henkilöä, 25-34 vuotiaita 32 henkilöä, 35-44 vuotiaita 64 henkilöä, 45-54 vuotiaita 78 henkilöä ja yli 55-vuotiaita 22 henkilöä. Alle 25-vuotiaita oli 21 prosenttia, alle 45-vuotiaita oli 38,7 prosenttia ja yli 45-vuotiaita oli 40,3 prosenttia. Ikäjakauman keskihajonta oli 22,9.

Työharjoittelussa ja työelämävalmennuksessa työmarkkinatuella oli vuosikeskiarvion mukaan 10 034 henkilöä koko maassa vuonna 2008. Noin kaksi kolmasosaa henkilöistä oli työelämävalmennuksessa ja yksi kolmasosa työharjoittelussa. Valtakunnallisesti työharjoittelu- ja työelämävalmennustoimenpiteessä oli vuosikeskiarvion mukaan työttömistä työnhakijoista 4,9 prosenttia. Valtakunnallisiin lukuihin verrattuna näiden toimenpiteiden osalta oli Espoon työvoiman palvelukeskuksen osuus 2,5 prosenttia. Espoon työttömistä työnhakijoista Espoon työvoiman palvelukeskuksen osuus ko. toimenpiteessä oli 3,8 prosenttia. Tilastoista voidaan päätellä, että Espoon työvoiman palvelukeskus jäi alle valtakunnallisten lukujen. Seuraavassa kuviossa on kuvattu, miten päätöslajit jakautuivat Espoon työvoiman palvelukeskuksessa vuonna 2008.

Kuvio 6. Päätöslajien mukainen jakauma (Työhallinnon arkistomateriaali, 2008)

Tutkimusaineistona oli 248 kappaletta työharjoittelu- ja työelämävalmennuspäätöstä. Espoon työvoiman palvelukeskuksen työelämävalmennuspäätöksien osuus oli 82 prosenttia (n=204), työharjoittelupäätöksien 12 prosenttia (n=30) ja työelämävalmennus työllistämistuella 6 prosenttia (n=14).

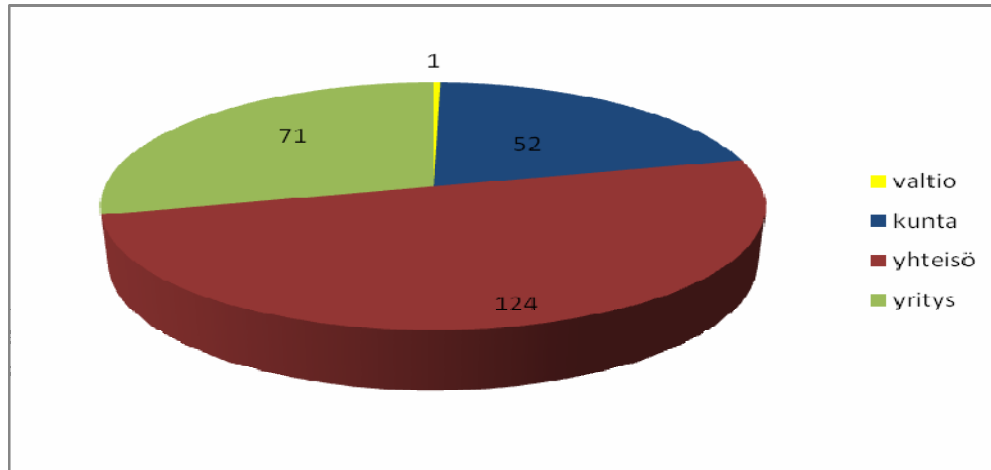
Työelämävalmennuksessa oli 204 henkilöä, joista naisia oli 42,2 prosenttia (n=86) ja miehiä 57,8 prosenttia (n=118). Työharjoittelussa oli 30 henkilöä, joista naisia oli 30 prosenttia (n=9) ja miehiä 70 prosenttia (n=21). Työelämävalmennuksessa työllistämistuella oli yhteensä 14 henkilöä, joista naisia oli 21,4 prosenttia (n=3) ja miehiä 78,6 prosenttia (n=11). Koko maassa naisten osuus työharjoittelu- ja työelämävalmennustoimenpiteessä oli 58,7 prosenttia. Espoon työvoiman palvelukeskuksen osalta naisten osuus jäi selvästi alle valtakunnallisen tason, koska kaikista työvoiman palvelukeskuksen toimenpiteessä olevien naisten osuus oli 39,5 prosenttia.

Taulukko 3. Naisten ja miesten osuus päätöslajien mukaan (Työhallinnon arkistomateriaali, 2008)

	NAISET	MIEHET
Työelämävalmennuksessa	86	118
Työharjoittelussa	9	21
Työelämävalmennuksessa työllistämistuella	3	11

Koko maassa työelämävalmennuksissa ja työharjoitteluissa aloittaneista sijoittui yhteisöihin 13 100 henkilöä, 28,5 prosenttia. Yrityksiin sijoittui 17 800 henkilöä, 38,8 prosenttia ja kuntiin 15 000 henkilöä, 32,7 prosenttia. Alla olevassa kuviossa näkyy Espoon työvoiman palvelukeskuksen päätöksien osuus sektoreittain.

Kuvio 7. Päätökset sektoreittain (Työhallinnon arkistomateriaali, 2008)

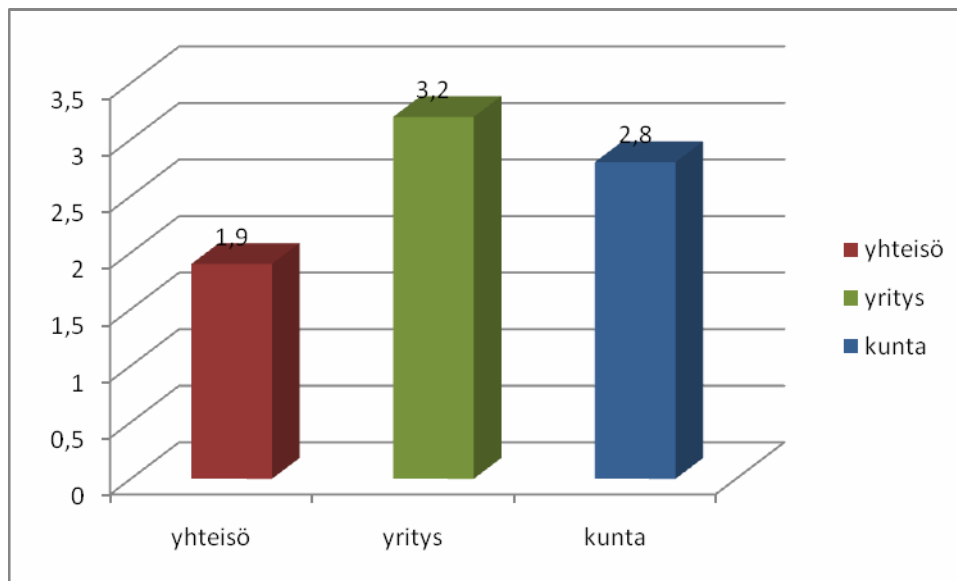
Päätöksistä valtaosa 124 tehtiin yhteisöihin, 50 prosenttia. Yrityksiin tehtiin 71 päätöstä, 28,6 prosenttia, kunnalle 52 päätöstä, 21 prosenttia, valtiolle oli tehty yksi päätös. Koko maan tilastoon verrattuna Espoon työvoiman palvelukeskuksen päätöksien sektoriosuus poikkesi valtakunnallisesta tasosta etenkin yhteisöjen osalta. Espoon työvoiman palvelukeskuksessa puolet päätöksistä oli tehty yhteisöihin kun valtakunnallisella tasolla päätöksiä oli hieman vaille kolmekymmentä prosenttia. Yrityksien osuus vastasi lähes valtakunnallisia lukuja. Kunnan osuus Espoon työvoiman palvelukeskuksen osalta oli alle valtakunnallisten lukujen.

Yhteisöihin sijoittui 124 henkilöä, joista naisia oli 31,5 prosenttia (n=39) ja miehiä 68,5 prosenttia (n=85). Yrityksissä oli 71 henkilöä, joista naisia oli 49,3 prosenttia (n=35) ja miehiä 50,7 prosenttia (n=36). Kunnalla toimenpiteessä oli 52 henkilöä, joista naisia oli 44,2 prosenttia (n=23) ja miehiä 55,8 prosenttia (n=29). Valtiolla toimenpiteessä oli yksi naishenkilö.

Taulukko 4. Naiset ja miehet sektoreittain (Työhallinnon arkistomateriaali, 2008)

	NAISET	MIEHET
Yhteisö	39	85
Yritys	35	36
Kunta	23	29

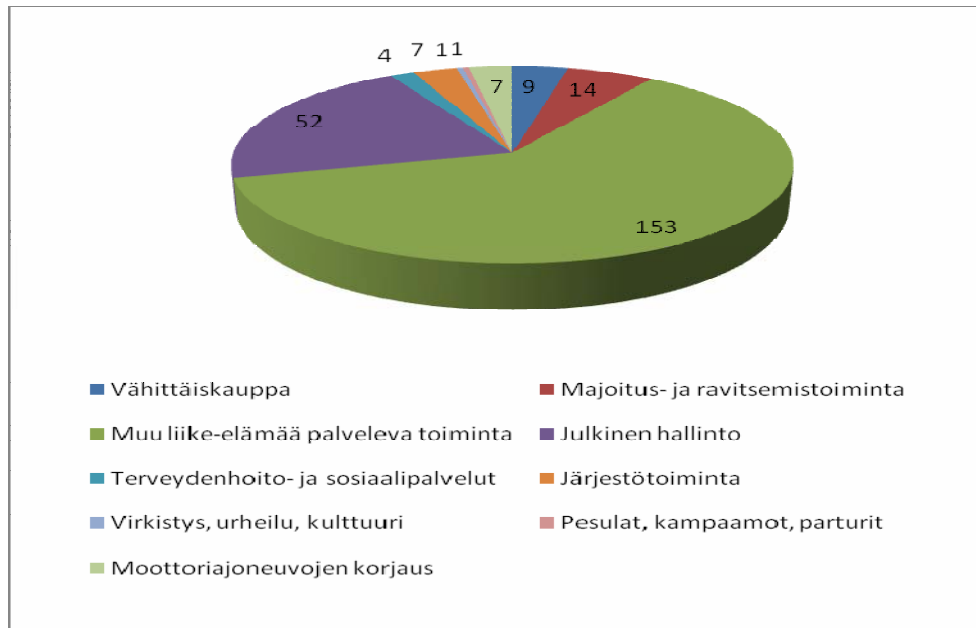
Tutkimuksen yhtenä mielenkiinnon kohteena oli kuinka pitkiä toimenpiteet olivat keskimäärin. Seuraavassa kuviossa näkyy toimenpiteiden kesto sektoreittain.

Kuvio 8. Toimenpiteen kesto keskimäärin (Työhallinnon arkistomateriaali, 2008)

Sektoreittain laskettuna toimenpiteiden kesto keskimäärin oli yhteisöille 1,9 kuukautta (n=124), yrityksiin 3,2 kuukautta (n=71) ja kunnalle 2,8 kuukautta (n=52). Valtiolle oli tehty yksi päätös, jonka kesto oli 3,5 kuukautta

Tutkimuksen tarkastelukohteena olivat myös toimialat, joille työharjoittelu- ja työelämävalmennuspäätöksiä oli tehty. Alla olevassa kuviossa selviää toimialojen jakauma.

Kuvio 9. Toimialat (Työhallinnon arkistomateriaali, 2008)

Eniten työharjoittelu- ja työelämävalmennuspäätöksiä oli tehty muu liike-elämää palveleva toimialalle 62 prosenttia (n=153), toiseksi eniten päätöksiä oli tehty julkiselle sektorille 21 prosenttia (n=52), kolmantena oli majoitus- ja ravitsemistoiminta 6 prosenttia (n=14). Muiden toimialojen osuus oli suhteessa vähäinen. Valtakunnallisella tasolla tilastoa oli saatavilla vain yrityksiin tehdyistä päätöksistä. Toimialoittain yrityksissä eniten oli aloittanut kaupan palveluksessa 9 300 henkilöä, terveydenhoidossa ja muissa yhteiskunnallisissa palveluissa 5 300 henkilöä sekä teollisuudessa 4 700 henkilöä (Työllisyyskertomus 2008, 58).

Työtehtäviä tarkastellessa voi todeta, että naiset olivat toimenpiteessä perinteisesti naisvaltaisilla aloilla ja miehet miesvaltaisilla aloilla. Suurin osa naisista oli valmentavissa työtehtävissä. Valmentavat työtehtävät ovat lyhytkestoinen toimenpide eräässä työvoiman palvelukeskuksen hallinnoimassa työllisyysprojektissa. Toimenpiteeseen kuului työnhakuun liittyviä elementtejä kuten mm. työnhakuasiakirjojen päivittäminen. Miehistä enemmistön työtehtävät olivat erilaisilla pajoilla. Espoossa on pajatoimintaa alle 25-vuotiaille bändi-, video- ja mediapajoilla ja yli 25-vuotiaille pajatoimintaa on elektroniikka-, puu- ja metallialalta.

Taulukko 5. Naisten ja miesten työtehtävät (Työhallinnon arkistomateriaali, 2008)

TYÖTEHTÄVÄT	NAISET	MIEHET
Pajatoiminta	6	61
Valmentavat työtehtävät	19	29
Graafinen suunnittelu	2	1
Kirjastotyöntekijät	2	4
Laitosapulaiset	9	0
Päiväkotityöntekijät ja -avustajat	12	3
Toimistotyöntekijät	12	9
Myyjät	14	10
Varastotyöntekijät	1	4
Keittiötyöntekijät	13	4
Siivoustyöntekijät	7	2
Kampaajat	1	0
Vahtimestarit	0	6
Autonkuljettajat	0	5
Postinjakajat	0	1
Rakennustyöntekijät	0	2
Autonasentajat	0	7
Putkityöntekijät	0	1
Kiinteistötyöntekijät	0	1

Tutkimuksessa vertailtiin myös työharjoittelu- ja työelämävalmennuspäätöksien valossa maahanmuuttajien osuutta työharjoittelu- ja työelämävalmennuspäätöksissä. Maahanmuuttajien ikä keskiarvona olivat hieman korkeampi kuin muiden kuten myös toimenpiteiden pituudet olivat keskiarvoltaan hieman pidemmät kuin muiden. Espoon työvoiman palvelukeskuksessa oli tilannekatsauksen 31.12.2008 mukaan maahanmuuttajia työttömänä työnhakijana 93 henkilöä. Kaikista palvelukeskuksen työttömistä työnhakijoista oli työttömien maahanmuuttajien osuus 13,5 prosenttia. Maahanmuuttajille tehtyjen työharjoittelu- ja työelämävalmennuspäätöksien osuus oli 36,3 prosentti (n=90)

Taulukko 6. Yleiskatsaus tuleviin tuloksiin (Työhallinnon arkistomateriaali, 2008)

	MAAHANMUUTTAJAT	MUUT
Toimenpiteen pituus ka	2,8	2,3
Ikä ka	43	39,4

Yhteisöihin päätöksiä oli tehty yhteensä 124 kappaletta, joista maahanmuuttajien päätöksien osuus oli 21 prosenttia (n=26). Yrityksiin päätöksiä oli tehty yhteensä 71 kappaletta, joista maahanmuuttajille tehtyjen päätöksien osuus oli peräti 62 prosenttia (n=44). Kunnalle päätöksiä oli tehty yhteensä 52 kappaletta, joista maahanmuuttajia oli 36,5 prosenttia (n=19). Valtiolle oli tehty yksi päätös.

Taulukko 7. Päätökset sektoreittain (Työhallinnon arkistomateriaali, 2008)

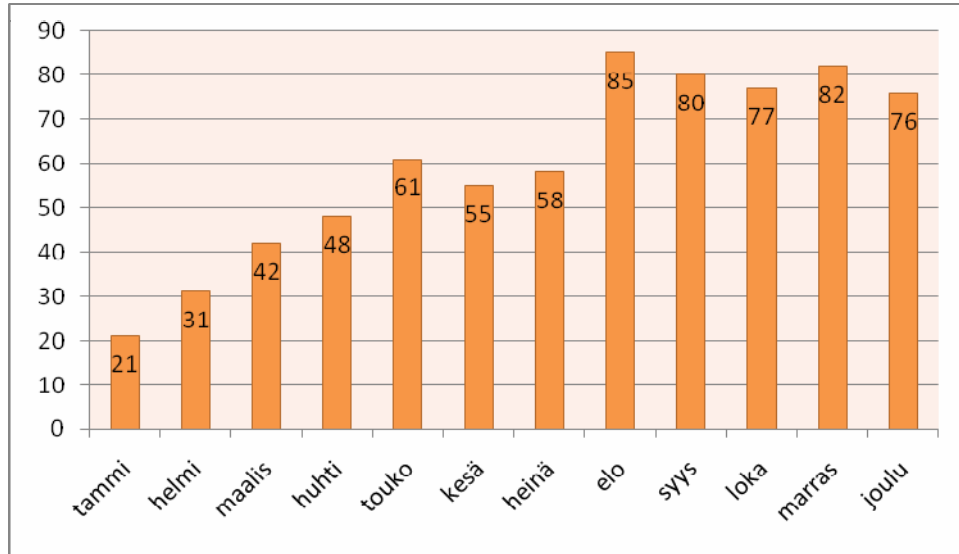
	MAAHANMUUTTAJAT	%	MUUT	%
Yhteisö	26	21	98	79
Yritys	44	62	27	38
Kunta	19	36,5	33	63,5

Työharjoittelupäätöksien osuus oli 30 kappaletta, joista maahanmuuttajien päätöksien osuus oli 26,7 prosenttia (n=8). Työelämävalmennuspäätöksiä oli 204 kappaletta, joista maahanmuuttajia oli 38,7 prosenttia. (n=79). Työelämävalmennus työllistämistuella päätöksiä oli yhteensä 14 kappaletta, joista maahanmuuttajien päätöksien osuus oli 21,4 prosenttia (n=3). Alla olevassa taulukossa on kuvattu edellä mainitut asiat.

Taulukko 8. Päätöslajit (Työhallinnon arkistomateriaali, 2008)

	MAAHANMUUTTAJAT	%	MUUT	%
Työharjoittelu	8	26,7	22	73,3
Työelämävalmennus	79	38,7	125	61,3
Työelämävalmennus työllistämistuella	3	21,4	11	78,6

Tutkimuksessa selvitettiin myös mille kuukausille työharjoittelu- ja työelämävalmennuspäätökset sijoittuvat. Alla olevasta kuviosta näkyy kuukausikohtaiset luvut. Laskenta on suoritettu päätösikohtaisesti. Luvut on saatu siten, että jos päätös oli alkanut 15.1. – 1.2. otettiin laskentaan mukaan sekä tammi- että helmikuu. Näin saatiin tietää ne todelliset kuukaudet, joissa asiakkaita oli toimenpiteissä.

Kuvio 10. Työharjoittelu ja työelämävalmennukset päätöskohtaisesti kuukausittain (Työhallinnon arkistomateriaali, 2008)

Eniten henkilöitä oli toimenpiteessä elokuussa ja vähiten tammikuussa. Toiseksi eniten oli marraskuussa ja sitten tulivat syys- ja joulukuu. Toiseksi vähiten henkilöitä oli työharjoittelu- ja työelämävalmennustoimenpiteissä helmikuussa. Käsityksenä on ollut, että harjoittelijoita käytetään ruuhka-apulaisina mm. kesä- ja jouluapulaisina. Tämän tutkimuksen perusteella ei ainakaan työvoiman palvelukeskuksen asiakkaat ole päätenyt näillä toimenpiteillä ruuhka-avuksi. Mielenkiintoista on huomata, että suurin osa toimenpiteistä sijoittuu loppuvuoteen ja nousua on jo heti perinteisten kesäkuukausien jälkeen.

5.2 Toimenpiteiden vaikuttavuus

Espoon työvoiman palvelukeskuksen työelämävalmennus- ja työharjoittelutoimenpiteiden vaikuttavuustutkimuksessa oli tarkastelukohteena kaikki vuonna 2008 tehdyt päätökset kuitenkin niin, että niiden henkilöiden osalta, joiden päätökset jatkuivat kuukauden sisällä samalla työnantajalla, on yhdistetty yhdeksi tutkimuspäätökseksi. Näin ollen tarkastelukohteena oli 191 tapausta. Tutkimuksessa etsittiin tietoa mitä henkilölle on tapahtunut kolme kuukautta ja kuusi kuukautta toimenpiteen jälkeen.

Tutkimustuloksista selvisi, että työttömänä työnhakijana oli kolmen kuukauden kuluttua toimenpiteen päätyttyä 48,2 prosenttia (n=92) ja kuuden kuukauden kuluttua työttömänä työnhakijana oli 48,7 prosenttia (n=93). Espoon työvoiman palvelukeskuksen osalta luvut olivat korkeammat kuin yleensä koko maassa. Valtakunnallisella tasolla työttömänä työnhakijana oli kolmen kuukauden kuluttua toimenpiteen jälkeen 33 prosenttia.

Työssä oli kolmen kuukauden kuluttua 6,8 prosenttia (n=13) ja kuuden kuukauden kuluttua 5,8 prosenttia (n=11). Koko maassa oli kolmen kuukauden kuluttua toimenpiteen päätyttyä työssä 14 prosenttia. Laskettaessa mukaan työllisyysmäärärahoilla työllistyneet (sijoitus valtiolle ja kunnalle, oppisopimus kunnalle ja yksityiselle työnantajalle, palkkatuki yksityiselle työnantajalle, korkeimmalla korotetulla palkkatuella kunnalle ja yksityiselle työnantajalle ja starttiraha) työllistyneiden osuus oli kolmen kuukauden kuluttua 16,7 prosenttia (n=32) ja kuuden kuukauden kuluttua 22 prosenttia (n=42).

Työvoimapolitiittisen koulutuksen tai muun koulutuksen oli aloittanut kolmen kuukauden kuluttua 1,5 prosenttia (n=3) ja kuuden kuukauden kuluttua 4,2 prosenttia (n=8). Kolmen kuukauden kuluttua työharjoittelussa tai työelämävalmennuksessa oli 11,6 prosenttia (n=22) ja kuuden kuukauden kuluttua 8,4 prosenttia (n=16). Koko maassa toimenpiteessä oli kolmen kuukauden kuluttua 34 prosenttia. Espoon työvoiman palvelukeskuksen luvut jäivät alle koko maan lukujen, 13,1 prosenttiin.

Niitä henkilöitä, joiden kohdalla tilastoissa oli merkintä muu syy, työvoiman ulkopuolella tai henkilö ei ollut uusinut työnhakuaan kolmen kuukauden kuluttua siitä kun toimenpide oli päättynyt, oli 15,1 prosenttia (n=29) ja kuuden kuukauden kuluttua luku oli 11 prosenttia (n=21).

Taulukko 9. Vaikuttavuustulokset koko tutkimusryhmästä (Työhallinnon arkistomateriaali, 2008)

	3 kk	%	6 kk	%
Työtön	92	48,2	93	48,7
Työssä	13	6,8	11	5,8
Sijoitus valtiolle	2	1	2	1
Sijoitus kunnalle	1	0,5	3	1,6
Oppisopimus kunnalle	2	1	2	1
Korkeimmalla korotetulla palkkatuella kunnalle	4	2,1	5	2,6
Palkkatuki yksityiselle työnantajalle	3	1,6	4	2,1
Starttirahalla yritys	1	0,5	1	0,5
Oppisopimus yksityiselle työnantajalle	4	2,1	5	2,6
Korkeimmalla korotetulla palkkatuella yksityiselle työnantajalle	15	7,9	20	10,5
Aloittanut työvoimapolitiittisen koulutuksen	2	1	7	3,7
Aloittanut muun kun työvoimapolitiittisen koulutuksen	1	0,5	1	0,5
Työharjoittelussa tai työelämävalmennuksessa	22	11,6	16	8,4
Työvoiman ulkopuolella	13	6,8	7	3,7
Muu syy	1	0,5	0	0
Ei uusintu työnhakua	15	7,9	14	7,3

Tutkimuksessa oltiin myös kiinnostuneita onko vaikutusta, jos henkilölle on tehty yksi tai useampi työharjoittelu- tai työelämävalmennuspäätös. Seuraavassa ovat tulokset niiden henkilöiden osalta, joille oli tehty yksi työharjoittelu- tai työelämävalmennuspäätös. Näitä päätöksiä oli 144 kappaletta eli 75,4 prosenttia kaikista päätöksistä. Seuraavassa taulukossa (Taulukko 10) on kuvattu mitä näille henkilöille on tapahtunut kolmen ja kuuden kuukauden kuluttua toimenpiteen päättymisestä.

Työttömänä työnhakijana oli 50 prosenttia (n=72) kolmen kuukauden kuluttua toimenpiteen päätyttyä ja kuuden kuukauden kuluttua 51,4 prosenttia (n=74). Kolmen kuukauden kuluttua työharjoittelussa tai työelämävalmennuksessa oli 10,4 prosenttia (n=15) ja kuuden kuukauden kuluttua 6,2 prosenttia (n=9).

Työssä oli kolmen kuukauden kuluttua 7,6 prosenttia (n=11) ja kuuden kuukauden kuluttua 5,5 prosenttia (n=8). Jos mukaan lasketaan työllisyysmäärärahoilla työllistyneet, työllistyneiden osuus oli kolmen kuukauden kuluttua 18,1 prosenttia (n=26) ja kuuden kuukauden kuluttua 22,9 prosenttia (n=33).

Työvoimapoliittisen koulutuksen oli aloittanut kolmen kuukauden kuluttua 0,7 prosenttia (n=1) ja kuuden kuukauden kuluttua 3,5 prosenttia (n=5). Niitä henkilöitä, joiden kohdalla tilastoissa oli merkintä muu syy, työvoiman ulkopuolella tai henkilö ei ollut uusinut työnhakuaan kolmen kuukauden kuluttua siitä kun toimenpide oli päättynyt, oli 13,2 prosenttia (n=19) ja kuuden kuukauden kuluttua luku oli 10,4 prosenttia (n=15).

Taulukko 10. Vaikuttavuustulokset niiden henkilöiden osalta, joille oli tehty yksi työharjoittelu- tai työelämävalmennuspäätös (Työhallinnon arkistomateriaali, 2008)

	3 kk	%	6 kk	%
Työtön	72	50	74	51,4
Työharjoittelussa tai työelämävalmennuksessa	15	10,4	9	6,2
Työssä	11	7,6	8	5,5
Sijoitus valtiolle	2	1,4	2	1,4
Sijoitus kunnalle	1	0,7	3	2,1
oppisopimus kunnalle	2	1,4	2	1,4
Korkeimmalla korotetulla palkkatuella kunnalle	4	2,8	5	3,5
Palkkatuki yksityiselle työnantajalle	3	2,1	4	2,8
Starttirahalla yritys	1	0,7	1	0,7
Oppisopimus yksityiselle työnantajalle	4	2,8	4	2,8
Korkeimmalla korotetulla palkkatuella yksityiselle työnantajalle	9	6,2	12	8,3
Aloittanut työvoimapoliittisen koulutuksen	1	0,7	5	3,5
Työvoiman ulkopuolella	7	4,9	5	3,5
Muu syy	1	0,7	0	0
Ei uusinut työnhakua	11	7,6	10	6,9

Henkilöitä, joille oli tehty useampi työharjoittelu- tai työelämävalmennuspäätös, oli 47 kappaletta eli 24,6 prosenttia kaikista päätöksistä. Alla olevassa taulukossa (Taulukko 11) näkyvät tulokset kolmen ja kuuden kuukauden kuluttua toimenpiteiden päättymisestä.

Työttömänä työnhakijana oli kolmen kuukauden kuluttua toimenpiteen päätyttyä 42,6 prosenttia (n=20) ja kuuden kuukauden kuluttua 40,4 prosenttia (n=19). Kolmen kuukauden kuluttua työharjoittelussa tai työelämävalmennuksessa oli 14,8 prosenttia (n=7) ja kuuden kuukauden kuluttua tilanne pysyi samana 14,8 prosenttia (n=7). Työssä oli kolmen kuukauden kuluttua 4,3 prosenttia (n=2) ja kuuden kuukauden kuluttua 6,4 prosenttia (n=3). Jos mukaan lasketaan työllisyysmäärärahoilla työllistyneet, työllistyneiden osuus oli kolmen kuukauden kuluttua 12,8 prosenttia (n=6) ja kuuden kuukauden kuluttua 19,2 prosenttia (n=9).

Työvoimapolitiittisen koulutuksen tai muun koulutuksen oli aloittanut kolmen kuukauden kuluttua 4,3 prosenttia (n=2) ja kuuden kuukauden kuluttua 6,4 prosenttia (n=3). Niitä henkilöitä, joiden kohdalla tilastoissa oli merkintä muu syy, työvoiman ulkopuolella tai henkilö ei ollut uusiutunut työnhakuaan kolmen kuukauden kuluttua siitä kun toimenpide oli päättynyt, oli 21,2 prosenttia (n=10) ja kuuden kuukauden kuluttua luku oli 12,8 prosenttia (n=6).

Taulukko 11. Vaikuttavuustulokset niiden henkilöiden osalta, joille oli tehty useampi työharjoittelu- tai työelämävalmennuspäätös (Työhallinnon arkistomateriaali, 2008)

	3 kk	%	6 kk	%
Työtön	20	42,6	19	40,4
Työharjoittelussa tai työelämävalmennuksessa	7	14,8	7	14,8
Työssä	2	4,3	3	6,4
Oppisopimus yksityiselle työnantajalle	0	0	1	2,1
Korkeimmalla korotetulla palkkatuella yksityiselle työnantajalle	6	12,8	8	17,1
Aloittanut työvoimapolitiittisen koulutuksen	1	2,1	2	4,3
Aloittanut muun kun työvoimapolitiittisen koulutuksen	1	2,1	1	2,1
Työvoiman ulkopuolella	6	12,8	2	4,3
Ei uusiutunut työnhakua	4	8,5	4	8,5

Alla olevassa taulukossa (Taulukko 12) on otos vertailuryhmästä. Otoksessa olevat henkilöt on valittu satunnaisesti vertailuryhmään siten, että he eivät olleet vuoden 2008 aikana olleet missään toimenpiteessä. Tässä otoksessa oli yhteensä mukana 30 henkilöä. Heidän osaltaan tarkasteltiin tapahtumia kolmen kuukauden, kuuden kuukauden ja kahdentoista kuukauden kuluttua eli tarkastelujakso oli koko vuosi 2009.

Työttömänä työnhakija vertailuryhmästä oli kolmen kuukauden kuluttua 70 prosenttia (n=21), kuuden kuukauden kuluttua 83,4 prosenttia (n=25) ja vuoden kuluttua 86,7 prosenttia (n=26).

Kolmen kuukauden kuluttua yksi oli työssä ja kaksi oli aloittanut työvoimapoliittisen koulutuksen. Kuusi henkilöä oli työvoiman ulkopuolella tai ei ollut uusiutunut työnhakuaan. Kuuden kuukauden kuluttua yksi oli työssä ja yksi oli aloittanut työvoimapoliittisen koulutuksen. Kolme henkilö oli työvoiman ulkopuolella. Vuoden kuluttua yksi oli työharjoittelussa tai työelämävalmennuksessa ja yksi oli korkeimmalla korotetulla palkkatuella työssä. Kaksi henkilöä oli työvoiman ulkopuolella.

Taulukko 12. Vertailuryhmän vaikuttavuustulokset (Työhallinnon arkistomateriaali, 2008)

	3 kk	%	6 kk	%	12 kk	%
Työtön	21	70	25	83,4	26	86,7
Työharjoittelussa / työelämävalmennuksessa	0	0	0	0	1	3,3
Työssä	1	3,3	1	3,3	0	0
Korkeimmalla korotetulla palkkatuella yksityiselle työnantajalle	0	0	0	0	1	3,3
Aloittanut työvoimapoliittisen koulutuksen	2	6,7	1	3,3	0	0
Työvoiman ulkopuolella	5	16,7	3	10	2	6,7
Ei uusiutunut työnhakua	1	3,3	0	0	0	0

6 YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Espoon työvoiman palvelukeskuksessa oli vuonna 2008 työttömiä työnhakijoita 690 henkilöä, joista naisia oli 36,8 prosenttia (n=254) ja miehiä 63,2 prosenttia (n=436). Tämän tutkimuksen tavoitteena oli selvittää työharjoittelu- ja työelämävalmennuspäätöksien perusteella asiakkaiden profiili ja toimenpiteiden vaikuttavuus Espoon työvoiman palvelukeskuksessa vuonna 2008. Tutkimusaineisto koostui vuonna 2008 tehdyistä päätösasiakirjoista. Tutkimuksen kohteena oli 248 myönteistä viranomaispäätöstä. Toimenpiteessä olevien naisten ikä oli keskimäärin 41 vuotta ja miesten 37,8 vuotta. Naisten ja miesten ikä oli keskimäärin 39,4 vuotta.

Toimenpiteiden keskipituus oli koko tutkimuksen osalta 2,5 kuukautta. Tämä tulos oli yllätys, koska päätöksiä tehdessä on tullut sellainen käsitys, että suurin osa päätöksiä olisi pitempikestoisia. Toisaalta oli hyvä nähdä todellisuus, koska suosittelemme asiakkaille noin kolmen kuukauden jaksoja. Työharjoitteluun ja työelämävalmennukseen on mahdollisuus tehdä jatkopäätöksiä.

Työharjoittelu- ja työelämävalmennuspäätöksien mukaan ko. toimenpiteissä oli 35,9 prosenttia asiakkaista vuonna 2008. Tutkimuksen mukaan työelämävalmennuspäätöksien osuus oli 82 prosenttia (n=204), työharjoittelun 12 prosenttia (n=30) ja työelämävalmennus työllistämistuella 6 prosenttia (n=14). Työelämävalmennuksen osalta tulos oli hieman korkeampi kuin valtakunnallisella tasolla. Koko maassa työelämävalmennuksessa oli kaksi kolmasosaa ja yksi kolmas työharjoittelussa. Tulos ei ollut yllätys ajatellen työvoiman palvelukeskuksen asiakasrakennetta.

Työharjoittelu on tarkoitettu alle 25-vuotiaille ja näitä hakijoita työvoiman palvelukeskuksessa on suhteessa vähemmän kuin yli 25-vuotiaita. Valtaosa Espoon työvoiman palvelukeskuksen työttömistä työnhakijoista oli vuonna 2008 iältään 40 – 54 vuotta. Alle 25-vuotiaita hakijoita oli 16,3 prosenttia palvelukeskuksen työttömistä työnhakijoista. Toisaalta myös työelämävalmennus työllistämistuella olevien asiakkaiden määrä oli suhteessa vähäinen, koska työvoiman palvelukeskuksessa suurin osa asiakkaista saa toimeentulonsa muualta kuin ansiosidonnaisesta päivärahasta tai peruspäivärahasta. Nämä päivärahamuodot ovat edellytyksenä työelämävalmennukseen

työllistämistuella. Tilannekatsauksen 31.12.2008 mukaan työttömyyskassojen jäseninä oli 20 henkilöä Espoon työvoiman palvelukeskuksen työttömästä työnhakijasta.

Yhteisöihin sijoittui puolet tehtyjen päätöksien mukaan. Tähän voi olla selityksenä se, että Espoon työvoiman palvelukeskus koordinoi useaa työllisyysprojektia. Nämä työllisyysprojektit ovat yhdistyksiä, jotka ottavat asiakkaita pääasiallisesti työelämävalmennukseen tai työharjoitteluun. Päätöksien mukaan yrityksiin sijoittui 28,6 prosenttia (n=71), kunnalle 21 prosenttia (n=52) ja valtiolle yksi henkilö. Toimenpiteen osalta kunnan osuutta olisi voinut toivoa suuremmaksi. Työvoiman palvelukeskus on moniammatillinen palveluyksikkö, jossa tehdään tiivistä yhteistyötä kaupungin kanssa, joten hyvät mahdollisuudet kunnan osuuden kasvattamiseen varmasti löytyisivät.

Haasteena on myös ollut, että tämän tyyppistä tutkimusta ei ole ollut aikaisemmin, jossa kunnan osuus saadaan konkreettisesti esiin lukuina. Tähän yhtenä syynä ovat olleet kunnan ja työhallinnon erilaiset tietojärjestelmät ja tilastointimenetelmät. Tällä hetkellä sektoroituneet tietojärjestelmät palvelevat yhteispalvelun ja palvelukeskusten tapaisen toiminnan tulosseurantaa huonosti. Eri toimijoilla -työhallinnolla, kunnilla (ja niiden sisällä sosiaali- ja terveystoimella) ja Kelalla on erilaiset näkökulmat tuloksellisuuteen. Jatkossa on kehitettävä myös monipuolisia vaikuttavuuden tarkastelu- ja mittaamistapoja. (Arnkil & Karjalainen & Aho & Lahti & Lyytinen & Spangar 2004, 2.)

Eniten työharjoittelu- ja työelämävalmennuspäätöksiä oli tehty liike-elämää palvelevalle toimialalle, 62 prosenttia (n=153). Toiseksi eniten julkiselle sektorille, 21 prosenttia (n=52) ja kolmantena toimialana oli majoitus- ja ravitsemistoiminta, 6 prosenttia (n=14). Työtehtävät jakautuivat perinteisen kaavan mukaan, naiset sijoittuvat pääasiallisesti naisvaltaisille aloille ja miehet hyvin pitkältä miesvaltaisille aloille. Eniten naisia oli keittiötyöntekijöinä ja seuraavina aloina tulivat päiväkodit ja toimistotyöt. Miehiä oli eniten työllisyysprojektin hallinnoimissa työpajoissa. Pajoilla tehdään elektroniikkaan, puu- ja metallialaan liittyviä työtehtäviä. Espoossa on perinteisesti aina ollut pajatoimintaa enemmän miesvaltaisille aloille. Monesti on toivottu enemmän työllisyysprojekteja, joissa olisi pajamahdollisuuksia naisille. Palvelukeskuksessa on naisia huomattavasti vähemmän kuin miehiä, mutta koko Espoota ajatellen, muutama työpaja voisi olla enemmän naisille suunnattu.

Espoon työvoiman palvelukeskuksessa oli vuonna 2008 maahanmuuttajia työttömänä työnhakijana 93 henkilöä. Maahanmuuttajien päätöksen osuus työharjoittelussa ja työelämävalmennuksessa oli 36,3 prosenttia (n=90). Työelämävalmennuspäätöksiä oli 38,7 prosenttia (n=79), työharjoittelupäätöksiä oli 26,7 prosenttia (n=8) ja työelämävalmennus työllistämistuella päätöksiä oli 21,4 prosenttia (n=3). Yrityksiin tehtyjen päätösten osuus oli peräti 62 prosenttia (n=44), yhteisöihin 21 prosenttia (n=26) ja kunnalle 36,5 prosenttia (n=19). Päätösten suhteellinen osuus saattaa näyttäytyä suurena, koska samalla henkilöllä voi olla useampi päätös.

Tutkimuksessa selvitettiin lisäksi mille kuukausille toimenpiteet jakautuivat. Eniten henkilöitä oli toimenpiteessä elokuussa ja vähiten tammikuussa. Toiseksi eniten oli marraskuussa ja toiseksi vähiten oli helmikuussa. Yleisesti luullaan, että harjoittelijoita käytetään ruuhka-ajaksi mm. kesä- tai jouluapulaisina. Tämän selvityksen perusteella voidaan todeta että tällainen käsitys on luultavasti väärä, koska suurin osa toimenpiteistä sijoittui suhteellisen tasaisesti koko loppuvuoteen. Asiakkaiden työtehtävät eivät ole perinteisiä ruuhka-ajatehtäviä. Valtaosa oli pajoilla tai valmentavissa työtehtävissä. Tämä tulos taas selkeyttää osaltaan työn mukanaan tuomaa väärää johtopäätöstä. Kuukausijakaumaan voi myös vaikuttaa Espoon useat työllisyysprojektit. Uudet työllisyysprojektit saavat rahoituksensa yleensä alkuvuodesta ja projektien käynnistäminen vie aikansa. Myös tästä syystä useat työllisyysprojekteihin liittyvät päätökset tehdään vuoden loppuun asti, joten tästäkin voi johtua, että alkuvuoden kuukaudet näyttäytyvät hiljaisempia.

Vaikuttavuuden osalta tutkimuksessa olivat vuonna 2008 aikana tehdyt päätökset sekä niihin liittyvät jatkopäätökset, jotka jatkuivat samalla työnantajalla kuukauden sisällä. Nämä päätökset yhdistettiin tutkimuksessa yhdeksi tutkimuspäätökseksi ja näin ollen vaikuttavuuden osalta tarkastelukohteena oli 191 päätöstä. Tutkimuksen tavoitteena oli myös selvittää vaikuttaako se, että henkilölle on tehty yksi tai useampi työharjoittelu- tai työelämävalmennuspäätös.

Koko tutkimusryhmästä työttömänä työnhakijana oli 48,2 prosenttia (n=92) henkilöistä kolmen kuukauden kuluttua ja kuuden kuukauden kuluttua työttömänä työnhakijana oli 48,7 prosenttia (n=93) toimenpiteen päätyttyä. Niille henkilöille, joille oli tehty yksi työharjoittelu- tai työelämävalmennuspäätös oli työttömänä työnhakijana kolmen kuukauden kuluttua 50 prosenttia (n=72) ja kuuden kuukauden kuluttua 51,4 prosenttia

(n=74). Taas niille henkilöille, joille oli tehty useampi päätös, oli kolmen kuukauden kuluttua työttömänä työnhakijana 42,6 prosenttia (n=20) ja kuuden kuukauden kuluttua 40,4 prosenttia (n=19). Tutkimustuloksesta voi päätellä, että suhteellisesti hieman vähemmän oli työttömänä työnhakijana ne henkilöt, joille oli tehty useampi päätös. Koska työvoiman palvelukeskuksen asiakkaat ovat pitkälti pitkäaikaistyöttömiä, niin tästä tutkimustuloksesta voi myös päätellä, että pidempi kestoiset tukitoimet vievät parempiin tuloksiin kuin lyhyt kestoiset toimenpiteet. Kriittisesti ajateltuna prosenttiluvut olivat joka tapauksessa korkeita, oli päätöksiä tehty yksi tai useampi.

Niiden henkilöiden kohdalla, joille oli tehty yksi työharjoittelu- tai työelämävalmennuspäätös, oli työssä tai jossain työhallinnon toimenpiteessä kolmen kuukauden kuluttua 36,8 prosenttia (n=53) ja kuuden kuukauden kuluttua 38,1 prosenttia (n=55). Positiivista oli havaita, että työllisten ja toimenpiteessä olevien osuus oli hieman noussut.

Henkilöt, joille oli tehty useampi päätös, oli kolmen kuukauden kuluttua työssä tai jossain työhallinnon toimenpiteessä 36,1 prosenttia (n=17) ja kuuden kuukauden kuluttua 46,8 prosenttia (n=23). Tässäkin suhteessa voidaan päätellä, että useampi päätös tukee asiakasta pidempään. Tuloksesta voisi myös päätellä, että asiakkaat aktivoituvat vielä toimenpiteen jälkeen, koska luku nousi vielä kolmen ja kuuden kuukauden välillä toimenpiteen päättymisestä.

Niiden henkilöiden osuus, joilla oli tilastoissa merkintä muu syy, työvoiman ulkopuolella tai henkilö ei ollut uusinut työnhakuaan, oli yllättävän suuri. Itseäni jäi mietityttämään näiden henkilöiden kohtalo. Yhtenä kehittämiskohteena olisi keksiä menetelmä, jossa saataisiin paremmin tietoa mitä asiakkaalle on tapahtunut. Toisaalta tilastoinnissa käytettäviä koodeja voisi olla enemmän, se selkeyttäisi monta asiaa. Tästä esimerkkinä, että merkintä työvoiman ulkopuolella voi tarkoittaa mm. että henkilö on kuntouttavassa työtoiminnassa, sairauslomalla, kadonnut teille tietämättömiin jne. Mielestäni olisi ratkaisevaa tietää miksi henkilö on työvoiman ulkopuolella. Työvoiman ulkopuolella on epämääräinen käsite. Asiakkaalla on monessakin asiassa ilmoitusvelvollisuus mm. jos henkilö on päässyt työhön, jäänyt sairauslomalle, tekee keikkatyötä jne. Tämä ilmoitusvelvollisuus valitettavasti joskus unohtuu. Usein on myös kokeiltu lähestyä asiakasta kirjeitse, mutta sekään ei ole tuottanut hyvää vastausprosenttia, vaikka mukana olisi palautuskuori. Paras keino saattaisi olla

konkreettisesti henkilökohtainen tapaaminen jonkun tietyn ajanjakson jälkeen kun toimenpide on päättynyt. Tämän tyyppistä voitaisiin kokeilla jollekin asiakasryhmälle ja näin saada tietoa kokeilun toimivuudesta.

Kolmen kuukauden kuluttua koko maassa oli työttömänä 33 prosenttia, toimenpiteessä ja työssä 48 prosenttia (Työllisyyskertomus 2008, 84). Espoon työvoiman palvelukeskuksen osalta vastaavat luvut olivat; työttömänä 48,2 prosenttia ja toimenpiteessä ja työssä yhteensä 36,7 prosenttia. Valtakari ym. saivat palvelukeskuksia tutkiessaan samansuuntaisia tuloksia. Heidän tutkimuksessaan työvoimapolitiittisten toimenpiteiden vaikuttavuus ei ole ollut kovin hyvä kolmen kuukauden kuluttua toimenpiteestä. Pitkäaikaistutkimukset kuitenkin osoittavat, että seuranta-aikaa pidentämällä työttömien osuus vähenee (2008, 56). On myös otettava huomioon muitakin seikkoja, jotka vaikuttavat näihin lukuihin. Työnantajien asenne saattaa vaikuttaa kun kyseessä on vaikeasti työllistettävä pitkäaikaistyöön. Moniammatillisessa työssä yhteyksien ja yhteistyön luominen ottaa oman aikansa. Valtakari ym. ottavat tähän kantaa toteamalla, että ongelmaksi on koettu, ettei asiakkaille ole tarjolla sopivia työharjoittelu- ja työpaikkoja. Tämä saattaa hidastaa tai katkaista hyvin alkaneen työllistymisprosessin (2008, 95).

Tutkimuksessa oli myös vertailuryhmä, koska haluttiin verrata onko toimenpiteen jälkeen paremmat mahdollisuudet työllistyä. Henkilöt oli valittu satunnaisesti siten, että he eivät olleet vuoden 2008 aikana olleet yhdessäkään toimenpiteessä. Tässä otoksessa oli yhteensä mukana 30 henkilöä. Heidän osaltaan tarkastelujakso oli koko vuosi 2009. Lopputuloksena oli, että hakijoista oli kolmen kuukauden kuluttua työttömänä työnhakijana 70 prosenttia (n=21), kuuden kuukauden kuluttua 83,4 prosenttia (n=25) ja vuoden kuluttua 86,7 prosenttia (n=26). Tuloksesta voi saada viitteitä, että työharjoittelu tai työelämävalmennus antaa paremmat mahdollisuudet aktivoitua ja työllistyä. Tämän mukaan ei myös sillä olisi väliä, onko päätöksiä tehty yksi vai useampi.

Tutkimuksessa tultiin siihen lopputulokseen, että toimenpide kannattaa. Toisaalta taas ajateltuna nämä ovat puhdasta tilastoa ja numeroita ns. kovia arvoja. Jos ajatellaan mitä henkilöille on tapahtunut sosiaalisella puolella, voitaisiin saada vieläkin positiivisempia tuloksia. Valtakari ym. (2008, 117) toteavat tutkimuksessaan, että elämänhallinnan koheneminen, toimintakyvyn lisääntyminen ja työllistymisvalmiuksien paraneminen ovat laadullisia tavoitteita, joiden toteuttamista ei tällä hetkellä kyetä mittaamaan. Olisi

hyvä saada valtakunnallinen sosiaalinen mittari mittaamaan näitä sosiaalisia ja elämänhallintaan liittyviä muutoksia. Niin kuin alussa jo olikin Heinonen ym. (2004, 153) toteavat, että toimenpiteillä voi olla myönteisiä vaikutuksia osallistujien elämänhallintaan tai jopa terveyteen. Tällaisissa tilanteissa suorien työllisyysvaikutusten sijasta voikin olla hedelmällisempää arvioida työvoimapolitiikan sosiaalisia vaikutuksia.

Osaltaan tutkimus myös kumosi Holmin ja Romppaisen (1997, 11) tekemän tutkimuksen tuloksia jossa he väittivät, että harjoittelupaikat ja työllistymispalkkiot tuskin tavoittavat kaikkein pisimpään työttömänä olleita, vaan kohdistuvat helpommin työllistyyiin. Tämän tutkimuksen osalta voidaan todeta, että työvoiman palvelukeskuksen asiakasrakenne huomioon ottaen, työharjoittelu- ja työelämävalmennustoimenpiteet tavoittavat asiakkaat riippumatta työttömyyden pituudesta.

Tutkimuksen edetessä nousi muutamia muutosehdotuksia esille. Työhallinnon tietojärjestelmästä tilastojen saaminen ulos on äärettömän jäykkä järjestelmä ja sitä voisi mahdollisesti hieman miettiä uuteen muotoon. Näin työntekijän silmin katsottuna, kaikki asiat eivät heti valjenneet. Ensinnäkin tilastoja tässä hallinnossa on lukuisia. Toiseksi kaiken järjen mukaan täytyisihän meidän työntekijöiden niitä osaa tulkita. Tilastoviidakkoa lisäsi myös se, että aina ei tiennyt mistä luvut muodostuivat, olivatko ne luvut keskimäärin vai jonkun kuun lopun tilanne jne.

Tietojärjestelmän kehittämistä voisi miettiä työntekijä ystävällisemmäksi. Aikaisemmin mainitsin, että koodeja voisi olla enemmän, mutta myös tietojärjestelmän tiedoista toiseen siirtyminen voisi olla erilailla linkitetty. Tietojärjestelmän työnhakukortilla voisi olla suora linkki, josta saisi esitietoa. Tämä nopeuttaisi työtä, eikä tarvitsisi käydä monella kortilla katsomassa mitä henkilölle kuuluu. Jos henkilö on sijoitettu, se voi tarkoittaa sijoitusta työharjoitteluun, työelämävalmennukseen, palkkatukityöhön jne. Koodeja voisi olla enemmän tai jo esitietolinkki kertoisi hieman enemmän, yhdellä vilkaisulla tietäisi paljon enemmän asiakkaan tilanteesta.

Ristiriitaisuuden tilastointien merkinnässä tuo esille Simo Ahon ja Hannu Koposen (2007, 30) tutkimuksen tulos, että harjoittelun ja työelämävalmennuksen kohdalla työllistyneiden osuus on selvästi keskimääräistä korkeampi kuin työministeriön kriteerien mukaisessa seurannassa. Tilastoinnin luotettavuutta voitaisiin miettiä myös

miten tiedot saataisiin yhteneväisiksi tietojärjestelmän kanssa. Tämän tutkimuksen edetessä huomattiin, että paperiversiot eivät aina täsmää tietojärjestelmän kanssa.

Kehittämisehdotuksena meidän palvelukeskuksen osalta saattaisi olla, miten saisimme vieläkin enemmän parannettua yhteistyötä kunnan kanssa. Olennainen osa toimintamalliamme on verkostoituminen eri yhteistyötahojen kanssa ja tiivis työskentely yhdessä kunnan peruspalvelujen kanssa. Kunnassa on hyvin paljon monipuolisia ja vaihtelevia työtehtäviä, joihin asiakkailamme voisi olla mahdollisuus päästä. Tutkimus osoitti, että kunnan osuus näissä toimenpiteessä on suhteellisen pieni. Opinnäytetyön tuloksia tullaan käsittelemään eri yhteyksissä kunnan ja oman hallinnon tulevilla kokouksilla ja mahdollisesti näin pystymme tiivistämään yhteistyötämme kunnan eri toimialojen kanssa. Tuloksia tullaan myös miettimään asiakastyön kehittämisen kannalta.

Vuoden 2010 valtion talousarvioesitykseen liittyi ehdotus, joka perustuu sosiaaliturvan kokonaisuudistusta pohtineen SATA-komitean johtoryhmän linjauksiin. Esityksessä ehdotettiin, että työelämävalmennukseen osallistuville työttömyyspäivärahaan oikeutetuille ei enää maksettaisi valmennuksen ajalta työllistämistukea vaan työttömyyspäivärahaa ja ylläpitokorvausta. Lait tulivat voimaan vuoden 2010 alusta. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2009e). Laki julkisesta työvoimapalveluista tulee työharjoittelun ja työelämävalmennuksen osalta myös muuttamaan toimenpiteen kestoa. Uuden lain mukaan yhteenlaskettu kesto ei saa ylittää samalla työnantajalla kuutta kuukautta. Tässä voisi olla jatkotutkimuksen kohde, kuinka uudet lakimuutokset vaikuttavat työharjoitteluun ja työelämävalmennukseen toimenpiteenä.

LÄHTEET

Aho, Simo & Koponen, Hannu 2007. Työvoimapolitiittisiin toimenpiteisiin osallistuneiden seuranta II. Tutkimus rekisteriaineistosta vuosilta 2002- 2005. Työpoliittinen tutkimus 324. Työministeriö, Helsinki

Ammattiluokitus 2001. Työministeriö, Edita Oy, Helsinki

Arnkil, Robert & Karjalainen, Vappu & Aho, Simo & Lahti, Tuukka & Lyytinen, Sanna-Mari & Spangar, Timo 2004. Yhteispalvelusta palvelukeskuskonseptin kehittämiseen. Yhteispalvelukokeilun arvioinnin loppuraportti. Työhallinnon julkaisu 339. Työministeriö, Helsinki

Arnkil, Robert & Karjalainen, Vappu & Pitkänen, Sari & Saikku, Peppi & Spangar, Timo 2007. Työvoimatoimistot ja työvoiman palvelukeskukset tänään ja huomenna. Työhallinnon julkaisu 373. Työministeriö, Helsinki

Arnkil, Robert & Karjalainen, Vappu & Saikku, Peppi & Spangar, Timo & Pitkänen, Sari 2008. Kohti työelämälähtöisiä integroituvia palveluja. Työvoimatoimistojen ja työvoiman palvelukeskusten arviointitutkimus. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisu 373: Työ ja yrittäjyys 18/2008, Helsinki

Erkkilä, Elisa 2003. Työharjoittelun seurannan kehittäminen Seinäjoen työvoimatoimistossa. PD-kehittämishanke

Heinonen, Elisabet & Hämäläinen, Kari & Räisänen, Heikki & Sihto, Matti & Tuomala, Juha 2004. Mitä on työvoimapolitiikka? VATT-julkaisuja 38. Valtion taloudellinen tutkimuslaitos, Helsinki

Hietala, Kari & Hietala, Mari 2004. Kilpailua vääristävä vaikutus yhdistelmätuessa ja työelämävalmennuksessa. Työpoliittinen tutkimus 262. Työministeriö, Helsinki

Holm, Pasi & Romppanen, Antti 1997. Arvio ”toimivampiin työmarkkinoihin”- raportin ehdotusten kansantaloudellisista vaikutuksista. VATT-muistioita 23. Valtion taloudellinen tutkimuslaitos, Helsinki

Hämäläinen, Kari 1998. Aktiivinen työvoimapolitiikka Suomen työmarkkinoilla – Taloustieteen näkökulmia ja tutkimustuloksia. Elinkeinoelämän tutkimuslaitos, Taloustieto Oy, Helsinki

Laki julkisesta työvoimapalvelusta 2002. 30.12.2002/1295

Naukkarinen, Anne 2006. Työharjoittelusopimuksesta palautteeseen. Työharjoitteluprosessin tarkastelu ja kehittämiskokeilu. PD-kehittämishanke

Perttunen, Caritta 2008. Espoon työvoiman palvelukeskuksen palvelut

Pulkkinen, Jorma 2002. Työharjoittelu ja työelämävalmennus

Rantala, Juha 1998. Työvoimapolitiikan rooli ja työttömien työllistyminen. VATT-tutkimuksia 44. Valtion taloudellinen tutkimuskeskus, Helsinki

Työhallinnon arkistomateriaali 2008

Työhallinnon palvelutuotekansio 2000. Työministeriö, Helsinki

Työhallinnon tilastoinnissa käytettävät koodit 2008. Työministeriö, Helsinki

Työ- ja elinkeinoministeriö, 2009a. Työvoimapolitiittiset toimenpiteet. Luettu 7.10.2009. <http://www.tem.fi/index.phtml?s=2623>

Työ- ja elinkeinoministeriö, 2009b. Työvoimapolitiittiset toimenpiteet. Luettu 7.10.2009. <http://www.tem.fi/index.phtml?s=2623>

Työ- ja elinkeinoministeriö, 2009c. Uutta tutkimustietoa: Kohti työelämälähtöistä työvoimapalvelua. Luettu 8.11.2009. http://www.tem.fi/index.phtml?96107_m=92044 & s=3407

Työ- ja elinkeinoministeriö, 2009d. Rekisteröidyt työnhakijat. Luettu 7.10.2009.
<http://www.tem.fi/index.phtml?s=2621>

Työ- ja elinkeinoministeriö, 2009e. Tiedotteet 2009. Luettu 7.10.2009.
http://www.tem.fi/?s=2467 & 89506_m=96849

Työ- ja elinkeinoministeriö, työnvälitystilasto, 2008

Työ- ja elinkeinotoimisto, 2010a. Espoon työvoiman palvelukeskus. Luettu 7.4.2010
http://www.mol.fi/toimistot/espoo/04_ETYP.html

Työ- ja elinkeinotoimisto, 2010b. Espoon työvoiman palvelukeskus. Luettu 28.3.2010
<http://www.mol.fi/toimistot/espoo/>

Työllisyyskertomus vuodelta 2008, 2009. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja. Työ ja yrittäjyys 18, Helsinki

Työministeriö, 2007. O/7/2007 Ohje työllistämistukijärjestelmästä sekä työmarkkinatuen työharjoittelusta ja työelämävalmennuksesta

Työministeriö, 2009a. Työharjoittelu ja työelämävalmennus. Luettu 7.10.2009.
http://www.mol.fi/mol/fi/00_tyonhakijat/01_tyonhaku_suomessa/07_tyoharjoittelu_ja_tyoelamavalmennustuki/index.jsp

Työministeriö, 2009b. Työministeriön tutkimus: Tiukat kriteerit ja seuranta vähentävät työllistämistukien kilpailua vääristäviä vaikutuksia. Luettu 12.10.2009.
http://www.mol.fi/mol/fi/06_tyoministerio/05_tiedotteet/02_2004/2004-07-14-01/index.jsp

Työnvälitystilasto 2008, tilannekatsaus 31.12.2008

Valtakari, Mikko & Syrjä, Hannele & Kiuru, Pertti 2008. Julkisen työvoimapalvelun palvelurakenteen uudistamisen vaikuttavuus, 2008. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, Työ ja yrittäjyys 19/2008, Edita Publishing Oy, Helsinki.

Valtioneuvosto, 2009a. Pääministeri Matti Vanhasen II hallituksen ohjelma. Luettu 8.11.2009.

<http://www.valtioneuvosto.fi/hallitus/hallitusohjelma/pdf/hallitusohjelma-painoversio-040507.pdf>

Valtioneuvosto, 2009b. Pääministeri Matti Vanhasen II hallituksen ohjelma. Luettu 8.11.2009

<http://www.valtioneuvosto.fi/hallitus/hallitusohjelma/pdf/hallitusohjelma-painoversio-040507.pdf>

Viestintätieteellinen tutkimus. Määrällinen vai laadullinen? Luettu 17.2.2010

<http://www.uta.fi/viesverk/viesttiet/kaytannot/valinnat/maara.html>